Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 4. februára 2016 [1]

Vec C-165/14

Alfredo Rendón Marín
proti
Administración del Estado

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko)]

„Občianstvo Únie — Články 20 ZFEÚ a 21 ZFEÚ — Smernica 2004/38/ES — Právo na pobyt štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý má záznam v registri trestov — Otec, ktorý má vo výlučnej starostlivosti dve maloleté deti, občanov Únie — Staršie dieťa majúce štátnu príslušnosť členského štátu, v ktorom sa zdržiava — Mladšie dieťa, ktoré má štátnu príslušnosť iného členského štátu, ale vždy sa zdržiavalo v tomto štáte — Vnútroštátna právna úprava, ktorá vylučuje možnosť udeliť povolenie na pobyt rodičovi, ktorý má záznam v registri trestov — Zamietnutie práva na pobyt, ktoré by mohlo viesť k odchodu maloletých detí z územia Európskej únie — Prípustnosť — Existencia práva na pobyt podľa judikatúry vo veciach Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124)“

a

Vec C-304/14

Secretary of State for the Home Department

proti

CS

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London (Vyšší súd [imigračný a azylový senát] Londýn, Spojené kráľovstvo)]

„Občianstvo Únie — Článok 20 ZFEÚ — Štátny príslušník tretieho štátu, ktorý sa stará o maloleté dieťa, občana Únie — Právo na trvalý pobyt v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa — Odsúdenie rodiča za trestný čin — Rozhodnutie o vyhostení rodiča, ktoré má za následok nepriame vyhostenie maloletého — Závažné dôvody verejnej bezpečnosti“

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

Obsah

I – Úvod 3

II – Právny rámec 4

A – EDĽP 4

B – Právo Únie 4

1. Charta 4

2. Zmluva o fungovaní Európskej únie 4

3. Smernica 2004/38 4

C – Právna úprava Spojeného kráľovstva 6

D – Španielske právo 7

III – Skutkové okolnosti predchádzajúce sporom vo veci samej a prejudiciálne otázky 8

A – Vec C-165/14 8

B – Vec C-304/14 10

IV – Konania pred Súdnym dvorom 11

V – Posúdenie 11

A – O právomoci Súdneho dvora vo veci C-165/14 11

B – O veci samej vo veciach C-165/14 a C-304/14 13

1. Osobitosti právnych vecí 14

2. Úvodné pripomienky 16

a) O zásade zverených právomocí v oblasti imigračného práva 16

b) O typoch práva na pobyt, ktoré Súdny dvor priznal rodinným príslušníkom občana Únie 16

3. O práve na pobyt priznanom členom rodiny občana Únie v prijímajúcom štáte: analýza situácie Rendóna Marína a jeho dcéry v rámci smernice 2004/38 17

a) Uplatniteľnosť smernice 2004/38 na situáciu Rendóna Marína a jeho dcéry 18

b) Vplyv trestnej činnosti spáchanej v minulosti na odvodené právo na pobyt podľa článkov 27 a 28 smernice 2004/38 19

c) Predbežný návrh vo veci C-165/14 21

4. O práve na pobyt priznanom rodinným príslušníkom občana Únie v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť má občan: analýza situácie Rendóna Marína a jeho detí a situácie CS a jej dieťaťa 22

a) Občianstvo Únie v judikatúre Súdneho dvora 22

b) O dodržiavaní, zo strany vnútroštátnej právnej úpravy, práva na pobyt občanov Únie. 26

5. O možnosti zaviesť obmedzenia týkajúce sa práva na pobyt odvodeného priamo z článku 20 ZFEÚ 29

a) Význam pojmu verejný poriadok a pojmu verejná bezpečnosť vo vzťahu k právu na pobyt vyplývajúcemu z článku 20 ZFEÚ 30

b) Analýza výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti uvedenej vládou Spojeného kráľovstva 33

c) Predbežný návrh týkajúci sa veci C-165/14 35

d) Predbežný návrh týkajúci sa veci C-304/14 35

VI – Návrh 36

I – **Úvod**

1. Otázky, ktoré položil Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) a Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn, Spojené kráľovstvo] sa v podstate týkajú výkladu článku 20 ZFEÚ a významu tohto ustanovenia buď vo vzťahu k rozsudkom Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), alebo výlučne vo vzťahu k rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Skutkový rámec týchto právnych vecí sa týka štátnych príslušníkov tretieho štátu, ktorým bolo doručené zamietnutie povolenia na trvalý pobyt alebo rozhodnutie o vyhostení z členského štátu, v ktorom sa zdržiavajú, a štátnej príslušnosti ich maloletých detí, občanov Únie, o ktoré sa starajú. Hrozí, že tieto rozhodnutia znemožnia takýmto deťom účinne užívať práva, ktoré im vyplývajú z ich postavenia občanov Únie. Táto hrozba vyplýva z vnútroštátnych opatrení prijatých voči týmto rodičom, príslušníkom tretích krajín, z dôvodu, že majú záznam v registri trestov.

2. Súdny dvor sa bude musieť pri posudzovaní týchto návrhov na začatie prejudiciálneho konania zaoberať najprv otázkou, či situácia, o akú ide v predmetnej veci, spadá do pôsobnosti práva Únie. V prípade kladnej odpovede na túto otázku bude musieť Súdny dvor určiť vplyv trestnej činnosti spáchanej v minulosti na odvodené právo na pobyt podľa smernice 2004/38/ES [2]. Nakoniec Súdny dvor bude mať priestor vyjadriť sa aj k možnosti zaviesť obmedzenia práva na pobyt vyplývajúce priamo z článku 20 ZFEÚ, a teda k rozsahu pojmu „verejný poriadok“ alebo „verejná bezpečnosť“ v situáciách, o aké ide v sporoch vo veci samej.

2 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

II – **Právny rámec**

A – *EDĽP*

3. Článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDĽP“), znie:

„1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.“

B – *Právo Únie*

1. Charta

4. Článok 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) nazvaný „Rešpektovanie súkromného a rodinného života“ stanovuje:

„Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.“

5. Článok 52 Charty nazvaný „Rozsah a výklad práv a zásad“ vo svojom odseku 1 uvádza:

„Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.“

2. Zmluva o fungovaní Európskej únie

6. Článok 20 ods. 1 ZFEÚ ustanovuje občianstvo Únie a stanovuje, že občanom Únie je „každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu“. Podľa článku 20 ods. 2 písm. a) ZFEÚ občania Únie majú „právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov“.

7. Článok 21 ods. 1 ZFEÚ dodáva, že toto právo „podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie“.

3. Smernica 2004/38

8. Článok 2 smernice 2004/38 nazvaný „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

1) ‚Občan Únie‘ znamená akákoľvek osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu;

2) ‚Rodinný príslušník' znamená:

…

d) závislí priami príbuzní po vzostupnej línii a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b);

3) ‚Hostiteľský členský štát' znamená členský štát, do ktorého sa občan Únie presťahuje, aby vykonal svoje právo voľného pohybu a pobytu."

9. Článok 3 smernice 2004/38 nazvaný „Oprávnené osoby" stanovuje:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.

2. Bez toho, aby boli dotknuté práva voľného pohybu a pobytu, ktoré dané osoby môžu mať plným právom, hostiteľský členský štát v súlade so svojou vnútroštátnou legislatívou umožní vstup a pobyt pre nasledujúce osoby:

a) akíkoľvek iní rodinní príslušníci, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, ktorí nespadajú pod definíciu v bode 2 článku 2 a ktorí v krajine, z ktorej prišli, sú nezaopatrenými osobami alebo členmi domácnosti občana Únie, ktorý má základné právo pobytu,…

…

Hostiteľský členský štát vykoná rozsiahle preskúmanie osobných okolností a zdôvodní akékoľvek odmietnutie vstupu alebo pobytu takýmto osobám."

10. Článok 7 smernice 2004/38 nazvaný „Právo pobytu na viac ako tri mesiace" v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

a) sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v hostiteľskom členskom štáte; alebo

b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo

c) …

— majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte a predložili príslušnému vnútroštátnemu úradu dôkaz prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom, podľa ich rozhodnutia, že majú dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu; alebo

d) sú rodinnými príslušníkmi, ktorí sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie, ktorý spĺňa podmienky uvedené v bodoch a), b) alebo c).

2. Právo pobytu stanovené v odseku 1 sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie v hostiteľskom členskom štáte, ak takýto občan Únie spĺňa podmienky uvedené v odseku 1a), b) alebo c).“

11. Článok 27 odseky 1 a 2 smernice 2004/38 stanovuje:

„1. S výhradou ustanovení tejto kapitoly členské štáty môžu obmedziť slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia. Tieto dôvody sa nesmú využívať pre ekonomické účely.

2. Opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade s[o] zásadou úmernosti a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca. Trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa sam[y] [osebe] nepovažujú za dôvody na prijatie takýchto opatrení.

Osobné správanie daného jednotlivca musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti. Zdôvodnenia, ktoré sú oddelené od podrobností prípadu, alebo ktoré sa spoliehajú na aspekty všeobecnej prevencie, sú neprijateľné.“

12. Článok 28 smernice 2004/38 stanovuje:

„1. Skôr, ako sa prijme rozhodnutie o vyhostení z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, hostiteľský členský štát zohľadní také aspekty, ako je napríklad dĺžka pobytu daného jednotlivca na jeho území, vek, zdravotný stav, rodinná a ekonomická situácia, sociálna a kultúrna integrácia v hostiteľskom členskom štáte a rozsah väzieb s krajinou pôvodu.

2. Hostiteľský členský štát nesmie prijať rozhodnutie o vyhostení proti občanom Únie alebo ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na štátnu príslušnosť, ktorí majú právo trvalého pobytu na jeho území, s výnimkou vážnych dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

3. Rozhodnutie o vyhostení sa nesmie prijať proti občanom Únie s výnimkou prípadu, ak sa toto rozhodnutie zakladá na zásadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti, ako sú definované členskými štátmi, ak:

a) dané osoby sa zdržiavali v hostiteľskom členskom štáte počas predchádzajúcich desiatich rokov; alebo

b) ide o maloleté osoby, s výnimkou prípadu, keď je vyhostenie potrebné v najlepšom záujme dieťaťa, ako ho stanovuje [D]ohovor Organizácie [S]pojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989.“

C – *Právna úprava Spojeného kráľovstva*

13. Podľa § 32 ods. 5 zákona o štátnych hraniciach (UK Borders Act 2007, ďalej len „zákon o štátnych hraniciach“) Secretary of State for the Home Department (minister vnútra Spojeného kráľovstva, ďalej len „minister vnútra“) musí vydať príkaz na vyhostenie v prípade, že osoba, ktorá nie je britským štátnym príslušníkom, je usvedčená zo spáchania trestného činu v Spojenom kráľovstve a je odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní minimálne 12 mesiacov. Je povinný tak urobiť.

14. Podľa § 33 zákona o štátnych hraniciach táto povinnosť nevzniká, ak by vyhostenie odsúdenej osoby na základe príkazu na vyhostenie:

„a) porušilo práva osoby zaručené [EDĽP] alebo

b) porušilo povinnosti, ktoré Spojenému kráľovstvu vyplývajú z dohovoru Organizácie Spojených národov [o utečencoch] [3]; alebo

c) porušilo práva, ktoré má odsúdená osoba podľa zmlúv Európskej únie.“

15. Podľa Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska sú v daných veciach relevantné niektoré ustanovenia nariadenia o prisťahovalectve z roku 2006 (Európsky hospodársky priestor) [Immigration (European Economic Area) Regulations 2006/1003] v znení zmien a doplnení z roku 2012 (ďalej len „nariadenie o prisťahovalectve“).

16. § 15A ods. 4A nariadenia o prisťahovalectve vykonáva rozsudok Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Osoba, ktorá spĺňa kritériá stanovená v § 15A ods. 4A, má „odvodené právo na pobyt v Spojenom kráľovstve“. § 15A ods. 9 nariadenia o prisťahovalectve však stanovuje, že osoba, ktorá by za normálnych podmienok mala odvodené právo na pobyt podľa uvedeného odseku 4A, toto právo nemá, ak „[minister vnútra] vydal rozhodnutie na základe § [19 ods. 3 písm. b), § 20 ods. 1 alebo § 20A ods. 1]“.

17. Podľa § 20 ods. 1 nariadenia o prisťahovalectve môže minister vnútra zamietnuť vydať, predĺžiť alebo zrušiť potvrdenie o prihlásení sa na pobyt, povolenie na pobyt, doklad potvrdzujúci trvalý pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt „ak je zamietnutie alebo zrušenie odôvodnené ochranou verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia“.

18. Podľa § 20 ods. 6 nariadenia o prisťahovalectve musí byť takéto rozhodnutie prijaté v súlade s § 21 tohto nariadenia.

19. § 21A nariadenia o prisťahovalectve uplatňuje zmenené a doplnené znenie časti 4 tohto nariadenia na rozhodnutia prijaté v súvislosti s odvodeným právom na pobyt. § 21A ods. 3 písm. a) tohto nariadenia uplatňuje časť 4 tak, ako keby „odkazy na skutočnosť odôvodnenú ochranou verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia podľa § 21 odkazovali, na tomto mieste, na skutočnosť, ktorá ‚prispieva k zachovaniu verejného záujmu‘“.

20. Podľa Spojeného kráľovstva je možné na základe týchto ustanovení zamietnuť odvodené právo na pobyt osobe, ktorá by sa za normálnych okolností mohla domáhať práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, tak ako to uviedol Súdny dvor vo svojom rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), pokiaľ by to bolo vo verejnom záujme.

D – *Španielske právo*

21. Organický zákon č. 4/2000 o právach a slobodách cudzincov v Španielsku a o ich spoločenskej integrácii (Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social) z 11. januára 2000 (BOE č. 10 z 12. januára 2000, s. 1139) v znení vyplývajúcom z organického zákona č. 2/2009, ktorým sa mení a dopĺňa organický zákon č. 4/2000 (Ley Orgánica 2/2009 de reforma de la Ley Orgánica 4/2000) z 11. decembra 2009, (BOE č. 299 z 12. decembra 2009, s. 104986), platný a účinný od 13. decembra 2009 (ďalej len „zákon o cudzincoch“) stanovuje v článku 31 ods. 3 možnosť udeliť prechodný pobyt vo výnimočných prípadoch bez toho, aby sa príslušník tretieho štátu preukázal vízom.

3 — Dohovor podpísaný v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Spojených národov*, časť 189, s. 150, č. 2545 (1954)].

22. Článok 31 ods. 5 a 7 zákona o cudzincoch stanovuje:

„5. Prechodný pobyt možno udeliť cudzincovi, ktorý nemá v registri trestov v Španielsku alebo v štáte, v ktorom sa predtým zdržiaval, záznam o trestnom čine existujúcom v španielskom právnom poriadku a ktorému nebol udelený trest zákazu pobytu na území štátov, s ktorými uzavrelo Španielsko dohodu v tejto oblasti.

…

7. Pri rozhodovaní o predĺžení platnosti povolenia na pobyt sa skúma, či žiadateľ:

a) nemá záznam v registri trestov vzhľadom na udelenú milosť alebo podmienečný odklad výkonu trestu alebo odklad výkonu trestu odňatia slobody;

b) neporušil právne predpisy v oblasti daní a sociálneho zabezpečenia.

Pri rozhodovaní o predĺžení sa osobitne zohľadňuje, či cudzí štátny príslušník preukázal úsilie začleniť sa do spoločnosti, čo prispeje ku kladnému vybaveniu žiadosti o predĺženie, pričom toto úsilie je potrebné preukázať kladným posudkom autonómnej oblasti, v ktorom sa potvrdí, že žiadateľ absolvoval vzdelávanie uvedené v článku 2b tohto zákona.“

23. Kráľovský dekrét 2393/2004, ktorým sa schvaľuje nariadenie k organickému zákonu č. 4/2000 (Real Decreto 2393/2004, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000,) z 30. decembra 2004, (BOE č. 6 zo 7. januára 2005, s. 485, ďalej len „nariadenie k zákonu o cudzincoch“) stanovuje v odseku 4, *in fine*, prvého dodatočného ustanovenia, že „kancelária ministerstva pre prisťahovalectvo a emigráciu môže na základe posudku kancelárie ministerstva vnútra udeliť prechodný pobyt vo výnimočných prípadoch, ktoré nie sú stanovené v zákone [o cudzincoch]“.

III – **Skutkové okolnosti predchádzajúce sporom vo veci samej a prejudiciálne otázky**

24. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej, ako vyplývajú z rozhodnutia o začatí prejudiciálneho konania, možno opísať nasledujúcim spôsobom.

A – *Vec C-165/14*

25. Rendón Marín, kolumbijský štátny príslušník, je otcom dvoch maloletých detí narodených v Malage (Španielsko), konkrétne chlapca, španielskej štátnej príslušnosti a dievčaťa, poľskej štátnej príslušnosti. Obidve deti žijú v Španielsku.

26. Zo súdneho spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že Juzgado de Primera Instancia de Málaga (Prvostupňový súd Malaga) zveril vo svojom rozhodnutí z 13. mája 2009 Rendónovi Marínovi jeho deti do výlučnej osobnej starostlivosti. Bydlisko matky detí, ktorá je poľskou štátnou príslušníčkou, nie je známe. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že deťom sa dostáva primeranej starostlivosti a zodpovedajúceho školského vzdelávania.

27. Rendón Marín bol v minulosti trestne stíhaný. Konkrétne v Španielsku bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní deväť mesiacov. Bol mu však udelený podmienečný odklad výkonu trestu na dva roky počnúc 13. februárom 2009. V čase vydania rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, 20. marca 2014, sa očakávalo vydanie rozhodnutia vo veci žiadosti menovaného o zahladenie odsúdenia.

28. Dňa 18. februára 2010 podal Rendón Marín na generálnom riaditeľstve pre prisťahovalectvo, ktoré je súčasťou ministerstva práce a prisťahovalectva (Director General de Inmigración del Ministerio de Trabajo e Inmigración, ďalej len „generálne riaditeľstvo pre prisťahovalectvo“) žiadosť o vydanie povolenia na prechodný pobyt na základe výnimočných okolností v zmysle odseku 4 *in fine* prvého dodatočného ustanovenia nariadenia k zákonu o cudzincoch. [4]

29. Zo súdneho spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že rozhodnutím z 13. júla 2010 bola na základe ustanovení článku 31 ods. 5 zákona o cudzincoch žiadosť Rendóna Marína zamietnutá z dôvodu, že má záznam v registri trestov.

30. Keďže Audiencia Nacional (Národný vyšší súd) rozsudkom z 21. marca 2012 zamietol žalobu Rendóna Marína, podal menovaný proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Tribunal Supremo (Najvyšší súd).

31. Rendón Marín založil svoj kasačný opravný prostriedok na jedinom právnom dôvode, konkrétne na chybnom výklade rozsudkov Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), ktoré sú, podľa neho, judikatúrou, na základe ktorej mu malo byť vydané povolenie na pobyt, o ktoré žiadal, ako aj na porušení článku 31 ods. 3 a 7 zákona o cudzincoch.

32. Vnútroštátny súd uvádza, že nezávisle od konkrétnych okolností jednotlivého prípadu, zamietnutie povolenia na pobyt Rendóna Marína v Španielsku by vo veci samej podľa postulátov uvádzaných v rozsudkoch Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) viedlo k nútenému odchodu z územia tohto členského štátu a teda aj z územia Európskej únie, čo by znamenalo, že obidve jeho deti by boli nútené opustiť územie Európskej únie, pričom jedno z nich je maloletý španielsky štátny príslušník odkázaný na svojho otca, pretože miesto bydliska matky nie je známe. [5] Vnútroštátny súd tvrdí, že na rozdiel od hypotéz skúmaných v uvedených rozsudkoch Súdneho dvora existuje v danom prípade zákonná prekážka vydania povolenia na pobyt, ak bol žiadateľ v minulosti trestne stíhaný v Španielsku. Vnútroštátny súd si preto kladie otázku, či je vnútroštátna právna úprava, ktorá v každom prípade zakazuje, bez možnosti tento zákaz zmierniť, vydať povolenie na pobyt, ak bol žiadateľ v minulosti trestne stíhaný v štáte, v ktorom žiada o povolenie na pobyt, hoci to nevyhnutne vedie k tomu, že maloletá osoba, občan Únie v starostlivosti žiadateľa, bude zbavený práva zdržiavať sa na území Únie, v súlade s uvedenou judikatúrou Súdneho dvora, ktorá vykladá článok 20 ZFEÚ.

33. Za týchto podmienok Tribunal Supremo (Najvyšší súd) rozsudkom z 20. marca 2014, doručeným do kancelárie Súdneho dvora 7. apríla 2014, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je vnútroštátna právna úprava, ktorá vylučuje možnosť udeliť povolenie na pobyt rodičovi štátneho príslušníka Únie, ktorý je maloletý a odkázaný na tohto rodiča, z dôvodu, že daný rodič má záznam v registri trestov v krajine, v ktorej podáva žiadosť, aj keď to bude viesť k nútenému odchodu maloletého z územia Únie, keďže toto dieťa musí sprevádzať svojho rodiča, zlučiteľná s článkom 20 [ZFEÚ] vykladaným vo svetle rozsudkov [Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639)] a [Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124)]?“

4 — O obsahu tohto ustanovenia pozri bod 23 týchto návrhov.

5 — Je potrebné uviesť, že dcéra Rendóna Marína, ktorá je poľskou štátnou príslušníčkou, sa spomína iba v opise skutkového stavu návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Pokiaľ ide o dôvody, ktoré viedli vnútroštátny súd k tomu, aby sa obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, Tribunal Supremo (Najvyšší súd) uvádza iba maloletého, ktorý je španielsky štátny príslušník.

B – *Vec C-304/14*

34. CS je marockou štátnou príslušníčkou. V roku 2002 sa v Maroku vydala za britského štátneho príslušníka. V septembri 2003 jej boli na základe sobáša udelené víza a pricestovala legálne do Spojeného kráľovstva s povolením zdržiavať sa v tejto krajine do 20. augusta 2005. Dňa 31. októbra 2005 jej bolo udelené časovo neobmedzené povolenie na pobyt v Spojenom kráľovstve.

35. V roku 2007 sa CS so svojím manželom rozviedla. K bývalému manželovi sa vrátila a v roku 2010 sa zaňho znovu vydala. V roku 2011 sa im v Spojenom kráľovstve z tohto manželstva narodil syn. Dieťa je britským štátnym príslušníkom. O dieťa sa výlučne starala CS.

36. Dňa 21. marca 2012 bola CS uznaná vinnou zo spáchania trestného činu. Dňa 4. mája 2012 bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní dvanástich mesiacov.

37. Dňa 2. augusta 2012 bola CS informovaná, že jej z dôvodu jej odsúdenia hrozí vyhostenie zo Spojeného kráľovstva. Dňa 30. augusta 2012 podala CS žiadosť o azyl. Jej žiadosť preskúmal príslušný orgán Spojeného kráľovstva, ktorým je minister vnútra.

38. Dňa 2. novembra 2012 bola CS po odpykaní si trestu odňatia slobody prepustená na slobodu a 9. januára 2013 minister vnútra zamietol jej žiadosť o azyl.[6] Rozhodnutie o vyhostení CS zo Spojeného kráľovstva do štátu, ktorý nie je členským štátom Únie, bolo prijaté na základe § 32 ods. 5 zákona o štátnych hraniciach. CS uplatnila svoje právo na odvolanie a napadla rozhodnutie ministra vnútra na First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [prvostupňový súd (imigračný a azylový senát)]. Dňa 3. septembra 2013 bolo jej žalobe vyhovené z dôvodov, že jej vyhostenie by viedlo k porušeniu Dohovoru o utečencoch, článkov 3 a 8 EDĽP, ako aj Zmlúv EÚ.

39. Vo svojom rozhodnutí First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [prvostupňový súd (imigračný a azylový senát)] konštatoval, že v prípade vyhostenia CS sa v Spojenom kráľovstve nemôže nikto z jej rodiny postarať o dieťa, čo by znamenalo, že by ju dieťa muselo nasledovať do Maroka. Odvolávajúc sa na práva súvisiace s európskym občianstvom dieťaťa CS podľa článku 20 ZFEÚ a rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [prvostupňový súd (imigračný a azylový senát)] rozhodol, že „občan Európskej únie nemôže byť za žiadnych okolností implicitne vyhostený z územia Európskej únie. Z tohto zákazu nie je možná žiadna výnimka ani ak… jeho rodičia spáchali v minulosti trestný čin. … Príkaz na vyhostenie v tomto prípade preto nie je v súlade so zákonom, keďže porušuje práva dieťaťa podľa článku 20 ZFEÚ“.

40. Minister vnútra bol oprávnený podať opravný prostriedok na Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn]. Minister vnútra argumentoval, že First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [prvostupňový súd (imigračný a azylový senát)] sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a dospel k nesprávnym záverom, pokiaľ ide o všetky dôvody, na základe ktorých vyhovel odvolaniu CS, vrátane jeho posúdenia a záverov súvisiacich s právami dieťaťa podľa článku 20 ZFEÚ a rozsudku vo veci Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) a právami, ktoré boli CS priznané, alebo ktoré z nich odvodila. Minister vnútra tiež tvrdil, že právo Únie nebráni tomu, aby bola CS vyhostená do Maroka, aj keby to malo jej dieťaťu, občanovi Únie, brániť v požívaní základných práv súvisiacich s jeho postavením.

6 — Posledným bodom rozhodnutia bol záver, že je potrebné prijať rozhodnutie o vyhostení CS z dôvodu, že bola odsúdená za spáchanie trestného činu.

41. Za týchto podmienok sa Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn] rozhodol v rozsudku zo 4. júna 2014, ktorý bol podaný do kancelárie Súdneho dvora 24. júna 2014, prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni právo Únie, konkrétne článok 20 ZFEÚ, členskému štátu v tom, aby zo svojho územia vyhostil do krajiny, ktorá nie je členom Únie, štátneho príslušníka krajiny, ktorá nie je členským štátom Únie, ktorý je rodičom dieťa, ktoré je občanom tohto členského štátu (a teda občanom Únie), a toto dieťa má vo svojej starostlivosti, ak tým zbaví dieťa, ktoré je občanom Únie, možnosti riadne využívať podstatnú časť svojich práv, ktoré mu prislúchajú ako občanovi Únie?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, za akých okolností by bolo takéto vyhostenie podľa práva Únie prípustné?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, v akom rozsahu, ak vôbec, ovplyvňujú články 27 a 28 smernice [2004/38] odpoveď na druhú otázku?“

IV – **Konania pred Súdnym dvorom**

42. Vo veci C-165/14 podali písomné pripomienky pán Rendón Marín, španielska vláda, grécka, francúzska, talianska, holandská a poľská vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Európska komisia, a vo veci C-304/14 podala pripomienky CS, vláda Spojeného kráľovstva, francúzska a poľská vláda, ako aj Komisia.

43. Rozhodnutím z 2. júna 2015 postúpil Súdny dvor na základe článku 29 ods. 1 rokovacieho poriadku obidve právne veci tej istej rozhodovacej komore, veľkej komore, a na základe článku 77 rokovacieho poriadku vytýčil spoločné pojednávanie v týchto veciach.

44. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 30. júna 2015, predložili ústne pripomienky Rendón Marín, CS a španielska vláda, vláda Spojeného kráľovstva, dánska a poľská vláda, ako aj Komisia.

V – **Posúdenie**

A – *O právomoci Súdneho dvora vo veci C-165/14*

45. Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, ako aj z pripomienok, ktoré na pojednávaní predložili pán Rendón Marín a španielska vláda, vyplýva, že po podaní kasačného opravného prostriedku proti rozsudku z 21. marca 2012, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí povolenia na pobyt, v rámci ktorého Tribunal Supremo (Najvyšší súd) podal tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, navrhovateľ vo veci samej podal na vládnej depozitúre v Malage ďalšie dve nové žiadosti o povolenie na prechodný pobyt z výnimočných dôvodov. Každá z týchto žiadostí bola založená na rovnakom novom dôvode, konkrétne na rodinných väzbách, na základe článku 124 ods. 3[7] nového zákona o cudzincoch[8].

7 — Tento nový článok stanovuje podmienky udelenia povolenia na pobyt z dôvodov rodinných väzieb. Výslovne stanovuje možnosť udeliť povolenie na pobyt rodičovi neplnoletého dieťaťa, ktoré je španielskym štátnym príslušníkom, v prípade, keď sa tento rodič o dieťa stará a žije s ním v jednej domácnosti.

8 — Schválený kráľovským dekrétom č. 557/2011, ktorým sa schvaľuje nariadenie k organickému zákonu č. 4/2000 o právach a slobodách cudzincov v Španielsku a o ich začlenení do spoločnosti, po reforme organického zákona č. 2/2009 (Real Decreto 557/2011 por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009), z 20.apríla 2011 (BOE č. 103, z 30. apríla 2011, s. 43821).

46. Pokiaľ ide o prvú z týchto dvoch žiadostí, zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že vládna depozitúra v Malage ju zamietla rozhodnutím zo 17. februára 2014 z dôvodu, že Rendón Marín spáchal v minulosti trestný čin, a to na základe ustanovení článku 31 ods. 5 zákona o cudzincoch a článku 128 nového nariadenia k zákonu o cudzincoch. [9]

47. Pokiaľ ide o druhú žiadosť, španielska vláda na pojednávaní uviedla, že vládna depozitúra v Malage 18. februára 2015 vydala navrhovateľovi vo veci samej povolenie na prechodný pobyt. Z ústnych pripomienok, ktoré podal Rendón Marín, vyplýva, že toto povolenie na prechodný pobyt mu bolo udelené z výnimočných dôvodov založených na rodinných väzbách z *dôvodu, že príslušné španielske orgány prijali rozhodnutie o zahladení jeho odsúdenia v trestnom registri*.

48. Zdá sa, že pán Rendón Marín dostal povolenie na prechodný pobyt, o ktoré žiadal. Hoci to nemá vplyv na prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, keďže všetky podmienky na podanie takéhoto návrhu v čase jeho podania [10] boli splnené, vzniká otázka, či je spor vyriešený a či je ešte nutné odpovedať na položenú prejudiciálnu otázku. Táto otázka sa teda netýka prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunal Supremo (Najvyšší súd), [11] ale prípadného nedostatku právomoci Súdneho dvora. [12]

49. Zo znenia a systematiky článku 267 ZFEÚ jasne vyplýva, že predpokladom prejudiciálneho konania je to, že vnútroštátne súdy skutočne riešia prebiehajúci spor, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, ktoré bude môcť zohľadniť rozsudok Súdneho dvora vyhlásený v prejudiciálnom konaní. [13] Keďže existencia sporu vo veci samej je podmienkou právomoci Súdneho dvora, Súdny dvor ju môže, dokonca musí overiť *ex offo*. [14]

50. V tomto prípade, ako to vyplýva z bodu 45 týchto návrhov, povolenie na pobyt bolo vydané až po podaní kasačného opravného prostriedku proti rozsudku zamietajúcemu odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí povolenia na pobyt, v rámci ktorého Tribunal Supremo (Najvyšší súd) podal tento návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor. Ak sa ukáže, že pán Rendón Marín dostal skutočne povolenie na prechodný pobyt, o ktoré žiadal, [15] je potrebné považovať spor vo veci samej za bezpredmetný, keďže nárokom pána Rendóna Marína bolo vyhovené. Hoci je možné pochybovať o tom, že odpoveď Súdneho dvora je nevyhnutná na to, aby Tribunal Supremo (Najvyšší súd) mohol vydať rozsudok, tak ako to vyžaduje článok 267 ZFEÚ, domnievam sa, že Súdny dvor nie je schopný s určitosťou stanoviť a len na základe informácií, ktoré získal na pojednávaní, že nie je nevyhnutné, aby Tribunal Supremo (Najvyšší súd) pokračoval v prejednávaní veci. Pravdepodobne tak uvedený vnútroštátny súd bude musieť urobiť z dôvodu, ktorý nevyplýva zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii.

9 — Pozri bod 23 týchto návrhov.

10 — Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Djabali (C-314/96, EU:C:1997:248, bod 16). Pozri tiež rozsudok Djabali (C-314/96, EU:C:1998:104, body 17 až 23). V danej veci popis právneho a skutkového stavu v návrhu na začatie prejudiciálneho konania *umožňuje* Súdnemu dvoru poskytnúť užitočný výklad práva Únie. Pozri článok 94 rokovacieho poriadku.

11 — O rozdielnosti medzi týmito dvomi procesnými otázkami pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, body 16 a 22). Pozri tiež NAÔMÉ, C.: *Le renvoi préjudiciel en droit européen – Guide pratique*. Larcier, Bruxelles, 2010, 2. vyd., s. 85 a 86.

12 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, bod 17 a citovaná judikatúra), v ktorých uvádza, že „právomoc Súdneho dvora je teda vymedzená systémom prostriedkov nápravy v súdnom konaní ustanoveným Zmluvami, ktoré sú dostupné len vtedy, ak sú splnené podmienky uvedené v príslušných ustanoveniach“.

13 — Rozsudok UGT-Rioja a i. (C-428/06 až C-434/06, EU:C:2008:488, bod 39 a citovaná judikatúra).

14 — Tamže (bod 40).

15 — Pripomínam, že podmienky, ktoré podľa článku 267 ZFEÚ zakladajú právomoc Súdneho dvora, musia byť splnené nielen v okamihu, keď vnútroštátny súd podá návrh na Súdny dvor, ale aj počas celého konania. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, bod 19). Pozri článok 100 rokovacieho poriadku, ktorý uvádza:

„1. Súdny dvor koná o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, až dokiaľ ho súd, ktorý tento návrh podal, nevezme späť. …
2. Súdny dvor však môže kedykoľvek rozhodnúť, že podmienky konania z dôvodu nedostatku jeho právomoci prestali byť splnené.“

51. V tejto súvislosti sa mi zdá potrebné opýtať sa vnútroštátneho súdu, či má v úmysle trvať na svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania a či existujú dôvody, na základe ktorých je možné domnievať sa, že odpoveď Súdneho dvora je ešte stále nevyhnutná pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. Tento postup je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej zdôvodnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba, ktorá je vnútorne spätá s efektívnym riešením sporu. [16]

52. V prípade, že po výmene informácií s vnútroštátnym súdom Súdny dvor rozhodne, že odpoveď je naďalej nevyhnutná, posúdim položenú prejudiciálnu otázku, za predpokladu, že ju vnútroštátny súd nevezme späť.

B – *O veci samej vo veciach C-165/14 a C-304/14*

53. Návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré podali Tribunal Supremo (Najvyšší súd) a Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn], sa v podstate týkajú výkladu článku 20 ZFEÚ a významu tohto ustanovenia buď vo vzťahu ku rozsudkom Zhu a Chen [17] (vec C–165/14) a Ruiz Zambrano [18] (veci C-165/14 a C-304/14), alebo iba výlučne vo vzťahu k tomuto druhému rozsudku, osobitne pokiaľ ide o skutočnosť, že žalobcovia v minulosti spáchali trestný čin.

54. Pripomínam, že v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie v spore, ktorý prejednáva. V tomto smere Súdnemu dvoru prípadne prináleží právo preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené. Povinnosťou Súdneho dvora je totiž vykladať všetky ustanovenia práva Únie, ktoré vnútroštátne súdy potrebujú na rozhodovanie o žalobách, ktoré im boli predložené, aj keď tieto ustanovenia nie sú výslovne spomenuté v otázkach položených Súdnemu dvoru týmito súdmi. [19]

55. V dôsledku toho, aj napriek tomu, že z formálneho hľadiska vnútroštátny súd obmedzil svoje otázky iba na výklad článku 20 ZFEÚ, táto okolnosť nebráni Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie v prejednávanej veci, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátny súd uviedol v znení svojich otázok. V tejto súvislosti Súdnemu dvoru prináleží zo všetkých skutočností, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, abstrahovať prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu. [20]

56. Konkrétne vo veci C-165/14 vnútroštátny súd v podstate potrebuje zistiť na jednej strane, či smernica 2004/38 bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej automatické zamietnutie žiadosti o povolenie na pobyt, ktorú podal štátny príslušník tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletého dieťaťa, občana Únie, voči ktorému má vyživovaciu povinnosť a s ktorým býva v jednej domácnosti v prijímajúcom členskom štáte, pokiaľ má záznam v registri trestov, a na strane druhej, či článok 20 ZFEÚ, tak ako je vykladaný v rozsudkoch Zhu a Chen [21] a Ruiz Zambrano [22], bráni tejto vnútroštátnej

16 — Pozri najmä rozsudky Zabala Erasun a i. (C-422/93 až C-424/93, EU:C:1995:183, bod 29), Djabali (C-314/96, EU:C:1998:104, bod 19), ako aj García Blanco (C-225/02, EU:C:2005:34, bod 28).

17 — C-200/02, EU:C:2004:639.

18 — C-34/09, EU:C:2011:124.

19 — Pozri najmä rozsudok Betriu Montull (C-5/12, EU:C:2013:571, bod 40 a citovaná judikatúra).

20 — Tamže (bod 41 a citovaná judikatúra).

21 — C-200/02, EU:C:2004:639.

22 — C-34/09, EU:C:2011:124.

právnej úprave stanovujúcej automatické zamietnutie žiadosti o povolenie na pobyt, ktorú podal štátny príslušník tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletých detí, občanov Únie, ktoré sú zverené do jeho výlučnej starostlivosti, pokiaľ má záznam v registri trestov, a ak toto zamietnutie má za následok, že tieto deti budú musieť opustiť územie Únie.

57. Pokiaľ ide o vec C-304/14, vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či článok 20 ZFEÚ bráni tomu, aby členský štát vyhostil zo svojho územia do štátu, ktorý nie je členským štátom Únie, príslušníka tretej krajiny, ktorý je rodičom dieťaťa, občana tohto členského štátu, ktoré mu bolo zverené do výlučnej starostlivosti, pokiaľ by to malo za následok, že dieťa, ktoré je občanom Únie, nebude môcť účinne požívať svoje základné práva vyplývajúce mu z postavenia občana Únie.

58. Keďže obidve právne veci nastoľujú podobné otázky, navrhujem predniesť spoločné návrhy. Treba však podotknúť, že napriek podobnostiam, ktoré existujú medzi týmito dvomi právnymi vecami, vykazujú tieto dve veci aj odlišnosti, a tie sa nachádzajú aj v otázkach, ktoré položili Súdnemu dvoru Tribunal Supremo (Najvyšší súd) a Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn]. Zdá sa mi preto vhodné preskúmať osobitosti sporov vo veci samej skôr, než zanalyzujem rozhodujúce aspekty otázok, ktoré položili vnútroštátne súdy.

1. Osobitosti právnych vecí

59. Pre situácie, o aké ide v sporoch vo veci samej, je predovšetkým spoločná skutočnosť, že účastníci konania vo veci samej sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, ktorí sú rodičmi maloletých občanov Únie, ktorí sa zdržiavajú v ich vlastnom členskom štáte, a ktorí sú zverení do výlučnej starostlivosti týchto rodičov. Tieto deti, občania Únie, sa vždy zdržiavali v ich príslušnom členskom štáte. Rendón Marín a CS boli obidvaja odsúdení na trest odňatia slobody, jeden v trvaní deväť mesiacov a druhá v trvaní dvanásť mesiacov.

60. Tieto dva spory vo veci samej však vykazujú niekoľko odlišností. Tieto odlišnosti sa týkajú najmä skutočnosti, že jedno z dotknutých detí, dcéra Rendóna Marína, sa zdržiava v inom členskom štáte, ako je členský štát, ktorého štátnu príslušnosť dieťa má, typu dotknutej vnútroštátnej úpravy (zamietnutie povolenia na pobyt v Španielsku a rozhodnutie o vyhostení v Spojenom kráľovstve), [23] ako aj stupňa závažnosti činov, ktoré spáchali Rendón Marín a CS (odklad výkonu trestu odňatia slobody v trvaní deväť mesiacov, na ktorý bol odsúdený Rendón Marín, pričom CS si odpykala trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov).

61. Pokiaľ ide predovšetkým o *situáciu dcéry* Rendóna Marína (ktorá je poľskou štátnou príslušníčkou), ktorá sa narodila v Španielsku a nikdy neopustil tento členský štát, je potrebné na úvod určiť, či táto situácia spadá do pôsobnosti smernice 2004/38, tak ako to tvrdí grécka, talianska a poľská vláda, ako aj Komisia. Tejto analýze sa budem venovať nižšie. [24]

62. Pokiaľ ide ďalej o *typ dotknutej štátnej úpravy*, rád by som spresnil niektoré osobitné aspekty daných právnych vecí.

63. Vo veci C-165/14 zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, ako aj z informácií, ktoré uviedli na pojednávaní Rendón Marín a španielska vláda vyplýva, že rozhodnutie o zamietnutí povolenia na pobyt, ktoré vydala vládna depozitúra v Malage 17. februára 2014, uvádza, že podľa článku 28 ods. 3 zákona o cudzincoch v spojení s článkom 24 nariadenia k zákonu o cudzincoch „je Rendón Marín povinný opustiť Španielsko najneskôr do pätnástich dní od doručenia [rozhodnutia o zamietnutí žiadosti]“.

23 — Pokiaľ ide o situáciu CS, treba uviesť, že na územie Spojeného kráľovstva vstúpila legálne ako manželka britského štátneho príslušníka na základe povolenia na prechodný pobyt. Povolenie na trvalý pobyt jej bolo v tomto štáte vydané neskôr.

24 — Pozri body 81 až 88 týchto návrhov.

64. Španielska vláda v tejto súvislosti vo svojich písomných a ústnych pripomienkach tvrdí, že uplatnenie dotknutej španielskej právnej úpravy, a teda aj príkaz opustiť územie, nemá automaticky za následok vyhostenie štátneho príslušníka tretieho štátu z dôvodu, že má záznam v registri trestov. Príslušný orgán musí najprv preukázať, že dotknutá osoba porušila ustanovenia zákona o cudzincoch v zmysle článku 53 ods. 1 písm. a) tohto zákona a v nadväznosti na to začať sankčné konanie, ktoré môže prípadne viesť k uloženiu sankcie vyhostenia.

65. Rendón Marín však v tejto súvislosti na pojednávaní zdôraznil, že osoba zdržiavajúca sa v Španielsku, ktorá nemá povolenie na pobyt, sa dopúšťa administratívneho deliktu, za ktorý je možné uložiť sankciu vyhostenia.

66. V každom prípade z informácií uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že zamietnutie udeliť Rendónovi Marínovi povolenie na pobyt v Španielsku z dôvodu, že má záznam v registri trestov, znamená pre neho nútený odchod z vnútroštátneho územia, teda z územia Únie, a teda aj odchod jeho dvoch detí z územia Únie.

67. Vo veci C-304/15 je potrebné podotknúť, ako to uvádza vnútroštátny súd, že v súlade s predmetnou právnou úpravou Spojeného kráľovstva je minister vnútra povinný prijať rozhodnutie o vyhostení voči osobe, ktorá nie je britským občanom a ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu a odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvanásť mesiacov. [25]

68. Napokon, pokiaľ ide o *stupeň závažnosti činov*, ktoré spáchali Rendón Marín a CS, je podľa mňa užitočné poukázať na tieto skutočnosti.

69. Vo veci C-165/14 z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že žiadosť o povolenie na prechodný pobyt z výnimočných dôvodov, ktorú podal Rendón Marín, generálne riaditeľstvo pre prisťahovalectvo zamietlo z *dôvodu, že žiadateľ má záznam v registri trestov* v súlade s článkom 31 ods. 5 zákona o cudzincoch. Ako však vyplýva z bodu 37 týchto návrhov, trest odňatia slobody v trvaní deväť mesiacov, na ktorý bol Rendón Marín odsúdený, bol odložený a odsúdený tento trest nevykoná. Okrem toho v čase vydania návrhu na začatie prejudiciálneho konania menovaný očakával rozhodnutie príslušného orgánu o jeho žiadosti o zahladenie odsúdenia v trestnom registri. [26]

70. Vo veci C-304/14, na rozdiel od Rendóna Marína, bola CS uznaná vinnou zo spáchania trestného činu, za ktorý bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov, ktorý aj vykonala. Okrem toho vzhľadom na jej odsúdenie za spáchanie trestného činu a na skutočnosť, že nie je britskou štátnou príslušníčkou, bolo vydané rozhodnutie o jej vyhostení zo Spojeného kráľovstva. [27]

71. Vzhľadom na osobitosti týchto právnych vecí je vhodné po prvé objasniť, či situácie, v ktorých sa nachádzajú Rendón Marín a jeho dve deti, ako aj CS a jej dieťa, spadajú do pôsobnosti práva Únie. V prípade kladnej odpovede na túto otázku, preskúmam jednotlivé problematické body, ktoré predložili vnútroštátne súdy, konkrétne vplyv trestnej činnosti, ktorú spáchali Rendón Marín a CS, na priznanie ich práva na pobyt.

25 — Pozri tiež bod 13 týchto návrhov.

26 — Pozri v tejto súvislosti body 46 a 47 týchto návrhov.

27 — O záväznosti rozhodnutia o vyhostení pozri body 13 a 67 týchto návrhov.

2. Úvodné pripomienky

72. V konaniach vo veci samej je Súdny dvor oprávnený podať výklad práva Únie s cieľom preveriť súlad dotknutých vnútroštátnych právnych úprav s právom Únie v kontexte situácií, ktoré sa týkajú na jednej strane práva maloletých občanov Únie, ktorí sa po celý čas zdržiavali na území Únie, a teda práva pobytu ich rodičov, štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým boli zverení do výlučnej starostlivosti, a na strane druhej možnosti členského štátu zamietnuť udelenie povolenia na pobyt alebo rozhodnúť o vyhostení týchto štátnych príslušníkov tretieho štátu z dôvodu, že majú záznam v registri trestov.

73. Skôr než preskúmam typy práva na pobyt, ktoré Súdny dvor priznal rodinným príslušníkom občana Únie, je v tomto kontexte potrebné stručne preskúmať zásadu zverených právomocí v oblasti imigračného práva.

a) O zásade zverených právomocí v oblasti imigračného práva

74. Článok 4 ods. 2 písm. j) ZFEÚ stanovuje, že v oblasti priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti Únia vykonáva spoločne právomoc s členskými štátmi. Ciele a podmienky výkonu tejto právomoci sú spresnené v hlave V tretej časti ZFEÚ. Článok 67 ZFEÚ stanovuje, že Únia tvorí spoločnú politiku v oblasti prisťahovalectva, ktorá sa zakladá na solidarite medzi členskými štátmi a ktorá je spravodlivá voči štátnym príslušníkom tretieho štátu. Riadny legislatívny postup sa teda uplatňuje na prijímanie opatrení uvedených v článku 79 ods. 2 ZFEÚ.[28] Výkon právomoci Únie, za predpokladu, že bola dodržaná zásada subsidiarity, má prednosť vo vzťahu k členským štátom. To znamená, že členské štáty nevykonávajú svoju právomoc v rozsahu, v akom v danej oblasti koná Únia. Keďže právomoc Únie v oblasti prisťahovalectva je harmonizačnou právomocou, prednostný účinok sa mení v závislosti od presného rozsahu a intenzity konania Únie.[29] Preto sa prijímajú spoločné pravidlá formou smerníc, ktoré sú členské štáty povinné prebrať, pričom môžu prijímať právne predpisy upravujúce otázky, ktoré nie sú upravené týmito smernicami a majú tiež možnosť prijať výnimky zo spoločných pravidiel, pokiaľ to smernice dovoľujú. Za týchto podmienok si členské štáty zachovávajú v zásade svoje právomoci v oblasti prisťahovaleckého práva.

75. Naopak, ak ide o situáciu, v ktorej je dotknuté právo slobodného pohybu a pobytu ustanovené právom Únie, nemôže voľná úvaha členských štátov v oblasti prisťahovalectva sťažovať uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa občianstva Únie alebo slobody pohybu, a to aj keď sa tieto ustanovenia týkajú nielen situácie občana Únie, ale tiež situácie štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je členom jeho rodiny.

b) O typoch práva na pobyt, ktoré Súdny dvor priznal rodinným príslušníkom občana Únie

76. Je potrebné spresniť, že Súdny dvor na základe zmlúv priznal vo svojich rozsudkoch tri typy práva na pobyt rodinných príslušníkov občana Únie.

28 — Tento článok upravuje zároveň legálne, ako aj nelegálne prisťahovalectvo.

29 — Protokol č. 25 o vykonávaní spoločných právomocí stanovuje, že „ak Únia vykonáva činnosť v určitej oblasti, rozsah takéhoto výkonu právomoci zahŕňa len tie prvky, ktoré sú upravené dotknutým aktom Únie, a teda nevzťahuje sa na celú oblasť“.

77. Pokiaľ ide o prvé dva typy pobytu, právo na pobyt priznané členom rodiny občana Únie je *priznané v štáte, ktorého štátnu príslušnosť má občan Únie*.[30] Prvý typ sa týka práva na zlúčenie rodiny udeleného občanovi po predchádzajúcom alebo súčasnom výkone slobody pohybu a je založené na zákaze prekážok.[31] Druhý typ vyplýva z potrebného účinku článku 20 ZFEÚ a jeho cieľom je zabrániť tomu, aby bol občan zbavený možnosti požívať podstatu práv, ktoré sú mu priznané na základe občianstva Únie.[32] V týchto prípadoch však išlo o výnimky.[33]

78. Pokiaľ ide o tretí typ práva na pobyt, priznáva sa členom rodiny občana Únie v *prijímajúcom členskom štáte*.[34] Súdny dvor vyhlásil, že občan Únie, ktorý nikdy neopustil územie členského štátu, sa môže domáhať práv vyplývajúcich zo Zmluvy, pokiaľ je štátnym príslušníkom iného členského štátu[35]. Súdny dvor založil toto právo na pobyt na potrebnom účinku práva občana Únie zdržiavať sa na danom území.[36]

79. Je potrebné zdôrazniť, že predmetné konania sa týkajú iba druhého a tretieho vyššie uvedeného typu práva na pobyt.[37]

80. V rámci tejto judikatúry preskúmam, po prvé, či situácia Rendóna Marína a jeho dvoch detí, ako aj CS a jej dieťaťa, spadá do pôsobnosti práva Únie a osobitne do pôsobnosti ustanovení zmlúv týkajúcich sa občianstva Únie.

3. O práve na pobyt priznanom členom rodiny občana Únie v prijímajúcom štáte: analýza situácie Rendóna Marína a jeho dcéry v rámci smernice 2004/38

81. Voľný pohyb osôb predstavuje jednu zo základných slobôd vnútorného trhu, ktorý vytvára oblasť bez vnútorných hraníc, kde je sloboda zabezpečená v súlade s ustanoveniami Zmluvy.[38]

82. Právo osôb na voľný pohyb znamená, že štátny príslušník členského štátu, a teda občan Únie môže cestovať mimo svoj členský štát. V predmetných právnych veciach však deti Rendóna Marína, jedno španielsky štátny príslušník a druhé poľský štátny príslušník, a ani dieťa CS, ktoré je britským štátnym príslušníkom, neprekročili hranice. Preto sa v zásade tieto právne veci netýkajú voľného pohybu občana Únie z jedného členského štátu do druhého. Smernica 2004/38 sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí „sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov“. Smernica 2004/38 sa preto neuplatní v zásade na situácie, v ktorých sa nachádzajú Rendón Marín a jeho syn, španielsky štátny príslušník a CS a jej dieťa, britský štátny príslušník.

30 — Pozri moje návrhy vo veci McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:345).

31 — Pozri rozsudky Singh (C-370/90, EU:C:1992:296); Carpenter (C-60/00, EU:C:2002:434); Eind (C-291/05, EU:C:2007:771), ako aj McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450).

32 — Pozri rozsudok Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).

33 — K výnimočnosti týchto situácii pozri rozsudok McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 47), Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 64), Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32).

34 — Toto právo na pobyt bolo priznané rodičom maloletého občana Únie, pričom títo sa nemohli odvolávať na postavenie príbuzného vo vzostupnej línii, „ktorý je závislý“, keďže nespĺňali podmienky práva na pobyt stanovené v smernici 90/364/EHS z 28. júna 1990 o práve pobytu (Ú. v. ES L 180, s. 26; Mim. vyd. 20/001, s. 3) (ktorá bola zrušená a nahradená smernicou 2004/38). Pozri rozsudok Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, body 43 až 46).

35 — Pozri rozsudok Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639). Pozri tiež rozsudok Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539).

36 — Pozri rozsudok Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 45). Pozri tiež rozsudok Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 28).

37 — Pozri body 77 a 78 týchto návrhov.

38 — Pozri odôvodnenie 2 smernice 2004/38.

83. Španielska, grécka, talianska a poľská vláda, ako aj Komisia sa však domnievajú, že situácia dcéry Rendóna Marína, maloletej poľskej štátnej príslušníčky, ktorá sa zdržiava v členskom štáte, ktorého štátnym príslušníkom nie je, spadá do pôsobnosti smernice 2004/38. Túto situáciu možno prirovnať k situácii, o ktorú išlo v rozsudku Zhu a Chen [39].

84. Preto je dôvodné preskúmať, či vzhľadom na okolnosti veci C-165/14 spĺňa maloleté dieťa, občan Únie, ktorý sa zdržiava v členskom štáte, ktorého štátne občianstvo nemá, podmienky stanovené smernicou 2004/38.

a) Uplatniteľnosť smernice 2004/38 na situáciu Rendóna Marína a jeho dcéry

85. Podľa odôvodnenia 3 smernice 2004/38 je jej cieľom zjednodušenie a posilnenie práva všetkých občanov Únie na voľný pohyb a pobyt. Východiskovým bodom pre stanovenie toho, či právo na pobyt môže byť založené na tejto smernici, je jej článok 3. Tento článok nazvaný „Oprávnené osoby“ vo svojom odseku 1 stanovuje, že sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí „sa zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov“. Táto situácia jasne zodpovedá situácii dcéry Rendóna Marína, ktorá sa zdržiava v Španielsku, v členskom štáte, ktorého štátnym príslušníkom nie je.

86. V rozsudku Zhu a Chen [40], Súdny dvor uviedol, že situáciu maloletého dieťaťa, občana Únie, ktorý sa zdržiava v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť nemá a ktorý nevyužil právo na voľný pohyb, spadá do pôsobnosti ustanovení práva Únie v oblasti voľného pohybu osôb, [41] osobitne ustanovení smernice 90/364, ktorá bola zrušená a nahradená smernicou 2004/38. Vo svojom posúdení Súdny dvor zdôraznil, že situáciu štátneho príslušníka členského štátu, ktorý sa narodil v hostiteľskom členskom štáte a ktorý nevyužil právo na voľný pohyb medzi členskými štátmi, nie je totiž možné iba na základe tohto dôvodu zamieňať so situáciou, ktorá je výlučne vnútroštátneho charakteru, keď nie sú priznané danému štátnemu príslušníkovi v hostiteľskom členskom štáte práva plynúce z ustanovení práva Únie v oblasti voľného pohybu a pobytu osôb. [42] Súdny dvor tiež uviedol, že právo na pobyt na území členských štátov, ktoré je uvedené v článku 21 ods. 1 ZFEÚ, je priznané priamo každému občanovi Únie v jasnom a presnom ustanovení Zmluvy. [43]

87. Napokon v dôsledku postavenia štátneho príslušníka členského štátu, a teda občana Únie, má dcéra Rendóna Marína právo dovolávať sa článku 21 ods. 1 ZFEÚ. Podľa Súdneho dvora však toto právo občanov Únie na pobyt na území iného členského štátu je priznané za podmienok a obmedzení stanovených v Zmluve, ako aj v predpisoch, ktoré boli prijaté na jej vykonanie, [44] pričom uplatnenie týchto obmedzení a podmienok sa musí vykonať v súlade s obmedzeniami stanovenými právom Únie a všeobecných zásad tohto práva, najmä v súlade so zásadou proporcionality. [45]

88. Za týchto podmienok sa domnievam, že v danom prípade článok 21 ods. 1 ZFEÚ a smernica 2004/38 priznávajú dcére Rendóna Marína právo na pobyt v Španielsku. Je však potrebné overiť, či sa Rendón Marín, ako rodinný príslušník vo vzostupnej línii, štátny príslušník tretej krajiny, môže domáhať práva na pobyt.

39 — C-200/02, EU:C:2004:639.

40 — C-200/02, EU:C:2004:639.

41 — Tamže (body 19, 20 a 25 až 27). Pripomínam, že Súdny dvor rozhodol vo svojom rozsudku Baumbast a R (C-413/99, EU:C:2002:493, bod 75), že „pokiaľ dieťa má právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte s cieľom navštevovať tam všeobecnovzdelávacie štúdium podľa článku 12 nariadenia [Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15)], toto ustanovenie sa musí vykladať v tom zmysle, že umožňuje rodičovi, ktorý sa oňho skutočne stará, bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť, bývať spolu s dieťaťom s cieľom uľahčiť výkon tohto práva bez ohľadu na skutočnosť, že rodičia sa medzičasom rozviedli alebo, že rodič, ktorý je občanom Únie, už nie je migrujúcim pracovníkom v hostiteľskom členskom štáte“.

42 — Rozsudok Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 19).

43 — Tamže (bod 26).

44 — Tamže (bod 26).

45 — Pozri najmä rozsudok Baumbast a R (C-413/99, EU:C:2002:493, bod 91).

89. Odvodené právo na pobyt možno Rendónovi Marínovi priznať iba vtedy, ak jeho maloletá dcéra, občianka Únie, spĺňa podmienky stanovené v článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38. [46] Konkrétne toto ustanovenie stanovuje, že občan Únie musí mať dostatočné zdroje pre seba samého a pre svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia jeho pobytu, a komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

90. V tejto súvislosti predovšetkým pripomínam, že Súdny dvor už rozhodol, že hoci občan Únie musí mať dostatočné zdroje, právo Únie neuvádza žiadnu požiadavku, pokiaľ ide o zdroj týchto finančných prostriedkov, pričom tieto môže poskytnúť štátny príslušník tretej krajiny, rodič dotknutých maloletých občanov. [47] Súdny dvor teda konštatoval, že „pokiaľ by sa rodičovi, štátnemu príslušníkovi členského štátu alebo tretej krajiny, ktorý sa skutočne stará o maloletého občana Únie, odmietol pobyt s týmto dieťaťom v hostiteľskom členskom štáte, bolo by tým právo tohto dieťaťa na pobyt zbavené praktickej účinnosti, keďže dôsledkom *požívania* práva na pobyt maloletým dieťaťom je nevyhnutne to, že toto dieťa má právo byť sprevádzané osobou, ktorá sa oňho skutočne stará, a preto táto osoba musí mať možnosť bývať spolu s dieťaťom v hostiteľskom členskom štáte počas takéhoto pobytu“. [48] Ako uviedol Súdny dvor, ak článok 21 ZFEÚ a smernica 2004/38 priznávajú právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte maloletému štátnemu príslušníkovi iného členského štátu, ktorý spĺňa podmienky stanovené v článku 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, tieto isté ustanovenia umožňujú rodičovi, ktorý sa skutočne o tohto štátneho príslušníka stará, zdržiavať sa spolu s ním v hostiteľskom členskom štáte. [49]

91. V danom prípade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že deťom sa dostáva primeranej starostlivosti a zodpovedajúceho školského vzdelávania. Zdá sa teda, že otec sa o ne stará dobre. Španielska vláda okrem iného na pojednávaní uviedla, že v súlade so španielskym právom majú Rendón Marín a jeho deti zdravotné poistenie. Napriek tomu prináleží vnútroštátnemu súdu zistiť, či dcéra Rendóna Marína má sama alebo prostredníctvom svojho otca dostatočné zdroje a komplexné krytie zdravotného poistenia v zmysle článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38.

92. Za týchto okolností sa domnievam, že situácia Rendóna Marína a jeho dcéry v zásade spadá do pôsobnosti článku 21 ZFEÚ a smernice 2004/38.

b) Vplyv trestnej činnosti spáchanej v minulosti na odvodené právo na pobyt podľa článkov 27 a 28 smernice 2004/38

93. V tejto časti je potrebné preskúmať, či odvodené právo na pobyt, ktoré má Rendón Marín, možno obmedziť na základe takého ustanovenia, akým je to, o ktoré ide vo veci samej, ktoré *automaticky* podmieňuje vydanie prvého povolenia na pobyt skutočnosťou, že žiadateľ nespáchal v minulosti trestný čin v Španielsku alebo na území štátov, v ktorých sa predtým zdržiaval.

94. Nezastávam tento názor a to z týchto dôvodov.

46 — Zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor vyplýva, že dcéra Rendóna Marína sa narodila v Španielsku v roku 2003. Nemôžem teda vylúčiť, že nadobudla právo na trvalý pobyt v tomto členskom štáte v súlade s článkom 16 ods. 1 smernice 2004/38. V tomto prípade, ako správne poukazuje poľská vláda, jej právo na pobyt nepodlieha podmienkam stanoveným v kapitole III tejto smernice a konkrétne podmienkam uvedeným v jej článku 7 ods. 1 písm. b).

47 — Rozsudky Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 30), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 27).

48 — Rozsudky Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 45), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 28). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

49 — Rozsudky Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, body 46 a 47), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 29).

95. Je ustálenou judikatúrou, že akékoľvek obmedzenie práva voľného pohybu a pobytu predstavuje výnimku zo zásady voľného pohybu osôb, ktorú je potrebné ponímať striktne a ktorej rozsah nemôže byť určený jednostranne členskými štátmi.[50] V dôsledku toho, aby zamietnutie povolenia na pobyt, o ktoré žiada Rendón Marín, nebolo v rozpore s právom Únie, musí byť dotknuté ustanovenie v súlade s obmedzeniami a podmienkami stanovenými normotvorcom Únie.

96. Po prvé, pokiaľ ide o výnimky z práva na pobyt Rendóna Marína, Súdny dvor sústavne pripomína pravidlá uvedené v článku 27 smernice 2004/38.[51] Odsek 1 tohto článku uvádza, že členské štáty môžu obmedziť slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť na základe dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti. Tieto výnimky sú však veľmi obmedzené. Ako to vyplýva z článku 27 ods. 2 prvého pododseku smernice 2004/38, opatrenia obmedzujúce slobodu pohybu a pobytu občana Únie alebo jeho rodinného príslušníka, prijaté z dôvodov verejného poriadku, musia byť v súlade so zásadou proporcionality a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca.[52] Toto ustanovenie tiež uvádza, že trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa samy osebe nepovažujú za dôvody na prijatie takýchto opatrení. Článok 27 ods. 2 druhý pododsek tejto smernice stanovuje, že osobné správanie daného jednotlivca musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti.[53] Toto ustanovenie spresňuje, že obmedzenia nemôžu spočívať na odôvodneniach, ktoré priamo nesúvisia s konkrétnym prípadom alebo sa týkajú dôvodov všeobecnej prevencie.[54]

97. Nezdá sa mi však, že situácia Rendóna Marína zodpovedá podmienkam uvedeným v bodoch 95 a 96 týchto návrhov. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, *automaticky* a bez možnosti odchýlenia podmieňuje vydanie prvého povolenia na pobyt skutočnosťou, že žiadateľ nespáchal v minulosti trestný čin v Španielsku alebo na území štátov, v ktorých sa predtým zdržiaval.

98. V danom prípade, ako to vyplýva z bodu 69 týchto návrhov, návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že žiadosť Rendóna Marína o prechodný pobyt z výnimočných dôvodov bola v súlade s touto právnou úpravou zamietnutá z dôvodu, že má záznam v registri trestov. Povolenie na pobyt bolo teda zamietnuté automaticky bez toho, aby bola zohľadnená osobitná situácia navrhovateľa vo veci samej, to znamená bez toho, aby bolo preskúmané jeho osobné správanie a ani prípadná hrozba, ktorú by mohol predstavovať pre verejný poriadok a verejnú bezpečnosť. Poľská vláda tiež vo svojich písomných pripomienkach uviedla, že nič v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nenasvedčuje tomu, že tieto okolnosti boli preskúmané a vyhodnotené.

50 — Pozri najmä rozsudky van Duyn (41/74, EU:C:1974:133, bod 18); Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34, bod 6); Rutili (36/75, EU:C:1975:137, bod 27); Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 33); Calfa (C-348/96, EU:C:1999:6, bod 23); Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, body 64 a 65); Komisia/Španielsko (C-503/03, EU:C:2006:74, bod 45); Komisia/Nemecko (C-441/02, EU:C:2006:253, bod 34), ako aj Komisia/Holandsko (C-50/06, EU:C:2007:325, bod 42).

51 — Pozri správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní smernice 2004/38 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov [KOM(2008) 840 v konečnom znení, s. 8], v ktorej sa uvádza, že „kapitola VI smernice oprávňuje členské štáty zamietnuť vstup na územie alebo vyhostiť občanov [Únie] a ich rodinných príslušníkov, ale podmieňuje toto právo prísnymi hmotnoprávnymi a procesnými zárukami, ktoré zabezpečia správnu rovnováhu medzi záujmami členských štátov a záujmami občanov [Únie]“. Pokiaľ ide najmä o zamietnutie práva vstupu na územie členského štátu občanom Únie a ich rodinným príslušníkom, občanom tretích krajín, pozri rozsudok Komisia/Španielsko (C-503/03, EU:C:2006:74, body 43 a 45).

52 — Pozri v tejto súvislosti najmä rozsudky Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34, bod 6) a Komisia/Nemecko (C-441/02, EU:C:2006:253, bod 93).

53 — Pozri najmä rozsudky Rutili (36/75, EU:C:1975:137, bod 28), Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 35), Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 66), ako aj Jipa (C-33/07, EU:C:2008:396, bod 23).

54 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34, bod 7).

99. V kontexte posúdenia relevantných okolností poznamenávam, že zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že Rendón Marín bol odsúdený za trestný čin spáchaný v roku 2005. Toto odsúdenie môže samo osebe odôvodniť zamietnutie povolenia na pobyt, ktoré „s výnimkou narušenia spoločenského poriadku, ktoré predstavuje každé porušenie zákona“, jedine vtedy, ak by jeho osobné správanie predstavovalo „skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti“. [55]

100. Navyše Súdny dvor rozhodol, že podmienka týkajúca sa existujúcej hrozby musí byť v zásade splnená v čase, keď sa dotknuté opatrenie prijíma, [56] k čomu v danom prípade, zdá sa, nedošlo. Skutočnosť, že výkon trestu, na ktorý bol Rendón Marín odsúdený, bol odložený, ma privádza k myšlienke, že nevykonal trest odňatia slobody.

101. Pokiaľ ide, po druhé, o prípadné vyhostenie Rendóna Marína, pripomínam, že je nevyhnutné, aby na jednej strane boli zohľadnené základné práva, na ktorých dodržiavanie dohliada Súdny dvor, osobitne práva na rešpektovanie súkromného života a rodiny, tak ako je uvedené v článku 7 Charty a článku 8 EDĽP [57] a na strane druhej rešpektovaná zásada proporcionality.

102. Na posúdenie toho, či opatrenie vyhostenia je primerané legitímnemu cieľu, ktorý sa tým sleduje, konkrétne ochrane verejného poriadku a verejnej bezpečnosti, je potrebné zohľadniť kritériá článku 28 ods. 1 smernice 2004/38, ktorými sú dĺžka pobytu osoby na území hostiteľského členského štátu, jej vek, jej zdravotný stav, jej rodinná a ekonomická situácia, jej začlenenie do spoločnosti a kultúry hostiteľského členského štátu a intenzita jej väzieb so štátom, z ktorého pochádza. Zdá sa mi dôležité, aby aj stupeň závažnosti protiprávneho konania bol posúdený v rámci zásady proporcionality.

103. Je potrebné uviesť, že odôvodnenie 23 [58] smernice 2004/38 uvádza potrebu osobitnej ochrany osôb, ktoré sa skutočne integrovali do hostiteľského členského štátu.

104. Vzhľadom na vyššie uvedené som dospel k záveru, že podmienky uplatnenia výnimky z dôvodu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti stanovené v smernici 2004/38, tak ako ich vykladá Súdny dvor, nie sú splnené a že táto výnimka nemôže v danom prípade zakladať také obmedzenie práva na pobyt, aké vyplýva z právnej úpravy vo veci samej. V každom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby zohľadnil vyššie uvedené skutočnosti.

c) Predbežný návrh vo veci C-165/14

105. Na základe všetkých predchádzajúcich úvah navrhujem konštatovať, že smernica 2004/38 sa uplatní na situáciu Rendóna Marína a jeho dcéry, poľskej štátnej príslušníčky. Preto článok 21 ZFEÚ a smernica 2004/38 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje automatické zamietnutie povolenia na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletého dieťaťa, občana Únie, o ktoré sa stará a s ktorým sa zdržiava v hostiteľskom členskom štáte, ak má záznam v registri trestov.

55 — Pozri najmä rozsudky Rutili (36/75, EU:C:1975:137, bod 28), Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 35), Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 66), a Jipa (C-33/07, EU:C:2008:396, bod 23). Pripomínam, že všetky tieto kritériá sú kumulatívne. Pozri oznámenie Komisie určené Európskemu parlamentu a Rade týkajúce sa usmernení určených na zlepšenie prebratia smernice 2004/38 [KOM(2009) 313 v konečnom znení, s. 11].

56 — Pozri najmä Rozsudky Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 28) a Komisia/Španielsko (C-503/03, EU:C:2006:74, bod 44).

57 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 52).

58 — Uvedené odôvodnenie uvádza, že „vyhostenie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov na základe dôvodov verejného poriadku, verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti je opatrenie, ktoré môže vážne poškodiť osoby, ktoré využívali práva a slobody im udelené podľa zmluvy a skutočne sa integrovali do hostiteľského členského štátu“.

4. O práve na pobyt priznanom rodinným príslušníkom občana Únie v členskom štáte, ktorého štátnu príslušnosť má občan: analýza situácie Rendóna Marína a jeho detí a situácie CS a jej dieťaťa

106. Zastávam názor, že postavenie Rendóna Marína a jeho dcéry, poľskej štátnej príslušníčky, spadá do pôsobnosti smernice 2004/38. V prípade, že by vnútroštátny súd pri skúmaní podmienok stanovených smernicou dospel k záveru, že tieto podmienky nie sú splnené, budem analyzovať v rámci zásady stanovenej rozsudkom Ruiz Zambrano [59] situáciu Rendóna Marína a jeho detí spolu so situáciou CS a jej dieťaťa.

a) Občianstvo Únie v judikatúre Súdneho dvora

107. Článok 20 ZFEÚ, ktorý priznáva každému, kto má občianstvo členského štátu, občianstvo Únie, [60] naznačuje, že občianstvo členského štátu je podmienkou na to, aby subjekt mohol požívať postavenie občana Únie. Toto postavenie predstavuje, od jeho zavedenia do zmlúv, [61] postavenie všetkých štátnych príslušníkov členských štátov. [62] Splnoprávnil tak európsky integračný proces tým, že sa posilnila účasť občanov. [63] Ako Súdny dvor opakovane uviedol, občianstvo Únie má byť základným statusom štátnych príslušníkov členských štátov. [64]

108. Základná sloboda voľného pohybu a pobytu v rámci celej Únie sa viaže na status občana Únie. [65] Ako „osobný status, ktorý má cezhraničný účinok“, vytvoril podmienky nevyhnutné na vzájomné uznávanie, a teda na vzájomné uznávanie obchodných spoločností členských štátov a ich občanov, [66] ktorého vývoj patrí do osobitného rámca konkrétnych vzťahov medzi štátnymi príslušníkmi členských štátov a vnútroštátnymi orgánmi. [67] Sú to práve tieto vzťahy, ktoré umožnili dotknutým štátnym príslušníkom domáhať sa priznania práv na základe postavenia občana Únie. Tým, že priznala tieto práva, zohrala judikatúra Súdneho dvora významnú, priam rozhodujúcu úlohu pri tvorbe tohto základného postavenia, ktoré je dnes podstatným prvkom európskej identity občanov. [68]

59 — C-34/09, EU:C:2011:124.

60 — Rozsudok D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, bod 27) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124, bod 40).

61 — Pokiaľ ide o to, čo vyhlásil Súdny dvor v rozsudku Grzelczyk (C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31), generálna advokátka Sharpston zastáva názor, že „dôsledky tohto vyhlásenia sú také dôležité a ďalekosiahle ako dôsledky vyhlásenia, ktoré možno nájsť v skorších míľnikoch judikatúry Súdneho dvora. Význam opisu občianstva Únie, ktorý Súdny dvor poskytol v rozsudku Gryzelczyk [(C-184/99, EU:C:2001:458)], považujem skutočne za potenciálne podobný významu jeho opisu v pôvodnom vyhlásení v rozsudku Van Gend en Loos [(26/62, EU:C:1963:1)], podľa ktorého ‚Spoločenstvo stanovuje nový právny poriadok medzinárodného práva, v prospech ktorého štáty obmedzili… svoje zvrchované práva a ktorých subjektmi sú nielen členské štáty, ale rovnako aj ich štátni príslušníci'“. Pozri návrhy generálnej advokátky Sharpston vo veci Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2010:560, bod 68).

62 — K rozsahu občianstva Únie po Maastrichtskej zmluve, O'LEARY, S.: *The evolving Concept of Community Citizenship, From the Free Movement of Persons to Union Citizenship*. Den Haag, London, Boston: Kluwer, 1996.

63 — Pozri moje návrhy vo veci McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:345, body 39 a 40).

64 — Pozri najmä Rozsudky Grzelczyk (C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31), D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, bod 28), Baumbast a R (C-413/99, EU:C:2002:493, bod 82), Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 22), Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 65), Pusa (C-224/02, EU:C:2004:273, bod 16), Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 25), Bidar (C-209/03, EU:C:2005:169, bod 31), Komisia/Rakúsko (C-147/03, EU:C:2005:427, bod 45), Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, bod 15), Španielsko/Spojené kráľovstvo (C-145/04, EU:C:2006:543, bod 74), Komisia/Holandsko (C-50/06, EU:C:2007:325, bod 32), Huber (C-524/06, EU:C:2008:724, bod 69), Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104), Prinz a Seeberger (C-523/11 a C-585/11, EU:C:2013:524, bod 24), ako aj Martens (C-359/13, EU:C:2015:118, bod 21).

65 — Pozri v tomto zmysle LENAERTS, K., GUTIÈRREZ-FONS, J. A.: Ruiz-Zambrano (C-34/09) o de la emancipación de la Ciudadanía de la Unión de los límites inherentes a la libre circulación. In: *Revista española de derecho europeo*. 2011, č. 40, s. 493 – 521, s. 518.

66 — Občianstvo Únie „predpokladá existenciu vzťahu medzi európskymi občanmi, ktorý má politickú povahu, aj keď nejde o vzťah príslušnosti k určitému ľudu. Práve naopak tento politický vzťah zjednocuje národy Európy. Spočíva na vzájomnom záväzku otvoriť svoje príslušné politické spoločenstvá ostatným európskym občanom a vytvoriť novú formu občianskej a politickej solidarity na európskej úrovni. Nevyžaduje existenciu akéhosi národa, ale je založené na existencii európskeho politického priestoru, z ktorého vyplývajú určité práva a povinnosti“. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Poiares Maduro vo veci Rottmann (C 135/08, EU:C:2009:588, bod 23).

67 — Pozri v tomto zmysle AZOULAI, L., La citoyenneté européenne, un statut d'intégration sociale. In: *Chemins d'Europe. Mélanges en l'honneur de Jean Paul Jacqué*, 2010, s. 2 až 28.

68 — Pozri moje návrhy vo veci McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:345, body 39 a 40).

109. Súdny dvor spomedzi práv, ktoré priznal občanom Únie,[69] rozšíril v ich prospech nad rámec ustanovení o voľnom pohybe pracovníkov právo na rovnosť zaobchádzania.[70] Ďalej im priznal, v rámci práva na voľný pohyb na území Únie, právo na pobyt a právo na rovnosť zaobchádzania vo vzťahu k štátnym príslušníkom hostiteľského štátu.[71] Napokon podal výklad ustanovení zmlúv týkajúcich sa voľného pohybu pracovníkov vo vzťahu k občianstvu Únie.[72]

110. Táto obsiahla súdna činnosť, ktorou Súdny dvor sfunkčnil občianstvo Únie, sa realizovala a naďalej sa postupne realizuje v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi súdmi v rámci konania o prejudiciálnej otázke. Počas celého trvania tejto spolupráce Súdny dvor zachoval koherenciu svojej judikatúry, čo prispelo výnimočným spôsobom k budovaniu postavenia občana Únie.

111. V rámci týchto konaní sú osobitne relevantné tri pokrokové judikáty, a síce rozsudky Zhu a Chen[73], Rottmann[74] a Ruiz Zambrano[75].

112. V rozsudku Zhu a Chen[76], na ktorý som už odkázal v bodoch 86 a 87 týchto návrhov, Súdny dvor uviedol, že v situácii, kedy dieťa, občan Únie, nikdy neopustilo územie Spojeného kráľovstva,[77] nemôže plne a účinne vykonávať práva, ktoré požíva ako občan Únie, bez prítomnosti a pomoci svojich rodičov.

113. V rozsudku Rottmann[78] Súdny dvor spresnil, že uplatniteľnosť práva Únie nie je podriadená existenciou cezhraničného prvku.[79] Potom, čo Súdny dvor potvrdil právomoc členských štátov v oblasti nadobúdania a straty občianstva,[80] pripomenul, že „skutočnosť, že záležitosť patrí do právomoci členských štátov, však nebráni v situáciách patriacich do práva Únie tomu, že dotknuté vnútroštátne pravidlá musia dodržiavať právo Únie.[81] V tejto súvislosti sa Súdny dvor opieral o ustálenú judikatúru týkajúcu sa situácií, keď bola právna úprava prijatá v oblasti patriacej do

69 — Pozri v tejto súvislosti AZOULAI, L.: c. d., s. 6.

70 — Pozri najmä rozsudok Martínez Sala (C-85/96, EU:C:1998:217).

71 — Pozri najmä rozsudok Baumbast a R (C-413/99, EU:C:2002:493); Trojani (C-456/02, EU:C:2004:488), ako aj Bidar (C-209/03, EU:C:2005:169).

72 — Pozri najmä rozsudok Collins (C-138/02, EU:C:2004:172); Ioannidis (C-258/04, EU:C:2005:559), ako aj Vatsouras a Koupatantze (C-22/08 a C-23/08, EU:C:2009:344).

73 — C-200/02, EU:C:2004:639.

74 — C-135/08, EU:C:2010:104.

75 — C-34/09, EU:C:2011:124.

76 — C-200/02, EU:C:2004:639.

77 — V rozsudku Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) sa dieťa narodilo v časti Spojeného kráľovstva (v Severnom Írsku) a keď cestovalo do Cardiffu vo Walese, tak cestovalo v rámci tohto štátu.

78 — C-135/08, EU:C:2010:104, body 38 až 42. Pripomínam, že v tomto rozsudku sa Súdny dvor vyjadril k opatreniu, ktorým členský štát (konkrétne Spolková republika Nemecko, spolková krajina Bavorsko) chcelo odňať nemecké občianstvo, ktoré pán Rottmann získal podvodne naturalizáciou potom, čo opustil Rakúsko a presťahoval sa do Nemecka. Nemecká a rakúska vláda, ako aj Komisia však tvrdili že „okolnosť, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, dotknutá osoba využila svoje právo na voľný pohyb predtým, ako jej bolo udelené štátne občianstvo, nemôže predstavovať sama osebe cezhraničný prvok, ktorý by mohol mať význam, pokiaľ ide o odňatie uvedeného štátneho občianstva“. Pri skúmaní tohto tvrdenia Súdny dvor prijal výzvu nezohľadniť skorší výkon práva pána Rottmanna na voľný pohyb a pozeral do budúcnosti, nie do minulosti. V tomto zmysle pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2010:560, bod 94).

79 — Rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 48). Táto vec nebola prvou vecou týkajúcou sa občianstva Únie, v ktorej prvok skutočného pohybu mimo hranice bol sotva badateľný alebo vôbec neexistoval. Vec García Avello (C-148/02, EU:C:2003:539) sa týkala rodičov, španielskych štátnych príslušníkov, ktorí sa presťahovali do Belgicka; ale ich deti, ktoré mali dvojitú belgickú a španielsku štátnu príslušnosť a ktorých namietané priezvisko predstavovalo predmet sporu v konaní vo veci samej, sa narodili v Belgicku a nikdy sa odtiaľ nepresťahovali. V rozsudku Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) sa dieťa nikdy nevysťahovalo zo Spojeného kráľovstva. Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2010:560, bod 77). Pozri tiež rozsudok Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539), ako aj Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639).

80 — Rozsudky Micheletti a i. (C-369/90, EU:C:1992:295, bod 10); Mesbah (C-179/98, EU:C:1999:549, bod 29); Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 37), ako aj Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 39).

81 — Rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 41).

vnútroštátnej právomoci posúdená vo vzťahu k právu Únie.[82] Keďže tieto situácie spadajú do pôsobnosti práva Únie, musia toto právo dodržiavať a podriadiť sa kontrole Súdneho dvora. Postavenie občana Únie nemožno zbaviť jeho potrebného účinku a teda práva, ktoré priznáva, nemožno porušiť prijatím opatrení zo strany štátu.[83] Samozrejme, to neznamená, že členské štáty stratili svoju právomoc v oblasti štátneho občianstva! Táto judikatúra však zdôrazňuje, že členské štáty musia pri výkone svojej právomoci v oblasti občianstva dodržiavať právo Únie.[84] Inými slovami práve výkonom svojich právomocí musia členské štáty dbať na to, aby právo Únie nebolo zbavené svojho potrebného účinku.

114. V rozsudku Rottmann[85], Súdny dvor uviedol, že status občana Únie, stanovený v článku 20 ZFEÚ, je natoľko základným statusom štátnych príslušníkov členských štátov, že situácia, ktorá spochybňuje občana Únie a môže viesť ku *strate* tohto statusu a práv, ktoré sa k nemu viažu, „patrí z dôvodu svojej povahy a dôsledkov do práva Únie“.[86] Táto posledná veta[87] mi pripomína kritérium zavedené Súdnym dvorom v rozsudku Ruiz Zambrano,[88] v ktorom tento súd uviedol, že právo Únie bráni vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom je *zbavenie* občanov Únie *účinného požívania podstaty práv*, ktoré im priznáva Zmluva. Podľa mňa „zbavenie občanov Únie účinného požívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z ich statusu občana Únie“ zodpovedá „povahe a dôsledkom straty statusu občianstva“. Prvý pojem je vlastne súčasťou druhého. K podobnosti týchto dvoch pojmov sa vrátim neskôr.[89]

115. Účinok ochrany občianstva Únie potvrdený v rozsudku Rottmann[90] bol spresnený v rozsudku Ruiz Zambrano[91], v ktorom Súdny dvor priznal právo na pobyt štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorí boli rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo voľného pohybu.

116. Rozsudok Ruiz Zambrano[92] patrí do judikatúry, ktorá sleduje uznanie práv, ktorých sa domáhajú štátni príslušníci členských štátov, ktorí,[93] ako občania Únie, požadujú právnu ochranu a žiadajú o začlenenie nielen v hostiteľskom členskom štáte,[94] ale aj vo svojom vlastnom štáte. Skutočnosť, že štátnym príslušníkom členských štátov sa priznáva také základné postavenie, akým je občianstvo Únie, znamená, podľa Súdneho dvora, že právo Únie bráni vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom je

82 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Bickel a Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, bod 17) (pokiaľ ide o vnútroštátnu úpravu v oblasti trestného práva hmotného a procesného), Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 25) (pokiaľ ide o vnútroštátne predpisy upravujúce meno osoby), Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, bod 19) (pokiaľ ide o vnútroštátne predpisy v oblasti priamych daní), ako aj Španielsko/Spojené kráľovstvo (C-145/04, EU:C:2006:543, bod 78) (pokiaľ ide o vnútroštátne predpisy upravujúce osoby, ktoré majú volebné právo a ktoré môžu byť zvolené vo voľbách do Európskeho parlamentu). Rozsudok Kaur (C-192/99, EU:C:2001:106) týkajúci sa definície pojmu „štátny príslušník“ bol komentovaný takto „… Súdny dvor rozhodol, že pri výkone svojich právomocí v oblasti štátneho občianstva musia členské štáty vziať do úvahy právo Európskej únie. Dôležitosť tejto pripomienky vyplýva z kľúčového rozsudku vo veci Rottmann [(C-135/08, EU:C:2010:104)]“, pozri BARNARD, C.: *The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms*. Oxford University Press, Oxford 2010, 4. vyd., s. 476.

83 — Pozri k tomuto rozsudku MENGOZZI, P.: Complémentarité et coopération entre la Cour de justice de l'Union européenne et les juges nationaux en matière de séjour dans l'Union des citoyens d'États tiers. In: *Il Diritto dell'Unione Europea*. 1/2013, s. 29 – 48 a najmä s. 34.

84 — Rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 45 a citovaná judikatúra). Pozri tiež, pre doktrinálnu analýzu judikatúry týkajúcej sa tejto oblasti, PUDZIANOWSKA, D.: *Warunki nabycia i utraty obywatelstwa Unii Europejskiej. Czy dochodzi do autonomizacji pojęcie obywatelstwa Unii?, Ochrona praw obywatelek i obywateli Unii Europejskiej*. Ed. Baranowska, G., Bodnar, A., Gliszczyńska-Grabias, A., Varšava, 2015, s. 141 – 154.

85 — C-135/08, EU:C:2010:104.

86 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, body 39 až 46). Pozri v tejto súvislosti MENGOZZI, P.: c. d., s. 33.

87 — C-135/08, EU:C:2010:104, bod 42.

88 — C-34/09, EU:C:2011:124, bod 42.

89 — Pozri bod 125 a nasl. týchto návrhov.

90 — C-135/08, EU:C:2010:104. K tomuto rozsudku pozri KOCHENOV, D., a PLENDER, R.: EU Citizenship: From an Incipient Form to an Incipient Substance? The Discovery of the Treaty Text. In: *European Law Review*, časť 37, č. 4, s. 369 až 396.

91 — C-34/09, EU:C:2011:124.

92 — C-34/09, EU:C:2011:124.

93 — Pozri bod 109 týchto návrhov.

94 — Pozri odôvodnenie18 smernice 2004/38.

zbavenie občanov Únie účinného požívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z tohto postavenia. Bolo by tomu tak v prípade, ak by štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa sám stará o maloleté deti, občanov Únie, zamietli právo na pobyt v členskom štáte, v ktorom sa jeho deti zdržiavajú a ktorého štátnu príslušnosť majú a viedlo by to k tomu, že tieto deti by boli nútené opustiť územie Únie. [95]

117. Tento záver Súdneho dvora, ktorý bol z hľadiska právnej vedy mnohokrát rozdielne posudzovaný, nie je, samozrejme, náhodný. V tejto súvislosti sa obmedzím na zdôraznenie, že tento rozsudok je výsledkom významného vývoja judikatúry, [96] ktorý položil základ [97] riešenia, ktoré prijal Súdny dvor v rozsudku Ruiz Zambrano [98]. Zastávam názor, že tento vývoj judikatúry je výsledkom, na jednej strane úzkej spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi a na strane druhej šťastného a logického vývoja spoločnosti v členských štátoch a európskej spoločnosti ako celku, v ktorej je do života štátnych príslušníkov zahrnuté občianstvo Únie, ktoré im priznáva Zmluva. Toto postavenie ich spája ako národy Európy, ktorá sa na základe občianskej a politickej solidarity ešte len buduje, ale je nevyhnutná v globálnom politickom, hospodárskom a sociálnom kontexte a ktorá im priznáva práva a povinnosti, ktoré vnútroštátne orgány nemôžu bezdôvodne obmedziť. [99] Skutočnosť, že sa štátnym príslušníkom členských štátov potvrdí, že sú občanmi Únie, vzbudzuje v nich očakávania, pričom sa zároveň definujú ich práva a povinnosti. [100]

118. V rámci tohto vývoja judikatúry Súdny dvor vo svojich neskorších rozsudkoch [101] potvrdil kritérium stanovené v rozsudku Ruiz Zambrano [102], podľa ktorého článok 20 ZFEÚ bráni vnútroštátnym opatreniam, ktorých účinkom je zbavenie občanov Únie účinného požívania podstaty práv, ktoré im priznáva postavenie občana Únie. Súdny dvor spresnil jeho účinok stanoviac, že sa uplatní na „situácie, v ktorých napriek skutočnosti, že sekundárne právo týkajúce sa práva na pobyt štátnych príslušníkov tretích štátov sa neuplatní, právo na pobyt nebude výnimočne odopreté štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, rodinnému príslušníkovi štátneho príslušníka členského štátu, aby neprišlo

95 — Body 42 až 45.

96 — Pozri najmä rozsudky Micheletti a i. (C-369/90, EU:C:1992:295); Singh (C-370/90, EU:C:1992:296); Bickel a Franz (C-274/96, EU:C:1998:563); Kaur (C-192/99, EU:C:2001:106); D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432); Baumbast a R (C-413/99, EU:C:2002:493); Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539); Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639); Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446); Španielsko/Spojené kráľovstvo (C-145/04, EU:C:2006:543), ako aj Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104).

97 — Pokiaľ ide o rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104), pozri LENAERTS, K.: The concept of EU citizenship in the case law of the European Court of Justice, In: *ERA Forum*, 2013, s. 369 až 583, a najmä s. 575, kde sa uvádza, že „tento rozsudok pripravil pôdu pre prijatie rozsudku Súdneho dvora Ruiz Zambrano [(C-34/09, EU:C:2011:124)]". Pozri tiež BARNARD, C.: c. d., s. 424, kde sa uvádza, že „tento rozsudok Súdneho dvora, najmä jeho bod 42 bez pochýb predznamenal zásadný a veľmi diskutovaný rozsudok vo veci Ruiz Zambrano [(C-34/09, EU:C:2011:124)]".

98 — C-34/09, EU:C:2011:124.

99 — Napríklad je potrebné pripomenúť, že podľa Súdneho dvora vo veci, ktorá viedla k vyhláseniu rozsudku Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539), „nebola ani tak významná skutočnosť, že rozdielne priezviská boli dôsledkom dvojitej štátnej príslušnosti dotknutých osôb, ale skutočnosť, že tieto rozdiely mohli dotknutým občanom Únie privodiť *značné nevýhody* vedúce k narušeniu voľného pohybu, ktoré mohlo byť odôvodnené len vtedy, pokiaľ bolo založené na objektívnych úvahách a pokiaľ bolo primerané legitímne sledovanému cieľu". Pozri rozsudok McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 52), ako aj, v tomto zmysle, rozsudok Grunkin a Paul (C-353/06, EU:C:2008:559, body 23, 24 a 29). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

100 — SARMIENTO, D., SHARPSTON, E.: European Citizenship and its New Union: time to move on? In: Kochenov, D., ed.: *EU Citizenship and Federalism: The Role of Rights*. Cambridge University Press (zatiaľ nepublikované).

101 — Pozri rozsudky McCarthy (C–434/09, EU:C:2011:277, bod 47), Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 64), Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32). V týchto rozsudkoch však, ako som to zdôraznil v mojich návrhoch vo veci McCarthy a i. (C–202/13, EU:C:2014:345, bod 98), Súdny dvor rozhodol, že predmetné situácie nespadali do pôsobnosti práva Únie. Občania Únie dotknutí v týchto rozsudkoch buď nikdy nevykonali svoje právo na voľný pohyb a mali vždy pobyt v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi a dotknuté opatrenia ich v zásade nezbavovali požívania podstaty práv, ktoré sú im priznané v rámci ich postavenia (konkrétne, pani McCarthy vždy žila v Spojenom kráľovstve, ktorého štátnu príslušnosť mala. Mohla sa teda v tomto štáte zdržiavať sama, napriek tomu, že jej manželovi, jamajskému štátnemu príslušníkovi, bol zamietnutý pobyt ako rodinnému príslušníkovi, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny) alebo ich pri pohybe v inom členskom štáte nesprevádzal ani sa k nim nepripojil rodinný príslušník, štátny príslušník tretieho štátu a nespĺňali podmienky článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 (osobitne Súdny dvor uviedol, že pán Iida nežiadal o právo zdržiavať sa so svojou manželkou a dcérou v hostiteľskom členskom štáte, Rakúskej republike, ale v členskom štáte, z ktorého obidve pochádzali, Spolkovej republike Nemecko, že tieto dve občianky Únie neboli odradené od výkonu práva voľného pohybu a že pán Iida mal sám v každom prípade určité právo na pobyt ako na základe vnútroštátneho práva, tak aj na základe práva Únie, rozsudok Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, body 73 až 75).

102 — C-34/09, EU:C:2011:124.

k porušeniu potrebného účinku občianstva Únie, ktoré požíva štátny príslušník členského štátu, ak by v dôsledku tohto odopretia bol občan Únie nútený opustiť nielen územie členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, ale aj Únie ako celku, zbaviac ho tak účinného požívania podstaty práv, ktoré im priznáva status občana Únie“. [103]

119. V rámci tejto judikatúry uvedenej v bodoch 111 až 118 týchto návrhov vzniká v kontexte týchto právnych vecí táto otázka: môžeme považovať v danom prípade situáciu Rendóna Marína a jeho detí [104], ako aj situáciu CS a jej dieťaťa za osobitné alebo výnimočné situácie, na ktoré odkazuje Súdny dvor vo svojej judikatúre uvedenej vyššie? Inými slovami môžeme potvrdiť, že tieto situácie spadajú do pôsobnosti práva Únie?

120. Som o tom presvedčený. Skutočnosť, že deti Rendóna Marína a dieťa CS majú občianstvo členského štátu, konkrétne španielske a poľské, a britské občianstvo, ktorého podmienky nadobudnutia spadajú, samozrejme, do právomoci dotknutých členských štátov, [105] znamená, že majú postavenie občana Únie. [106] Tieto deti majú preto ako občania Únie právo voľného pohybu a pobytu na území Únie a každé obmedzenie tohto práva patrí do pôsobnosti práva Únie. [107]

121. Zo skutočností uvedených v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že môže dôjsť k obmedzeniu tohto práva, osobitne práva na pobyt. Ochrana, ktorú poskytuje právo Únie, sa uplatní, ak by deti Rendóna Marína a dieťa CS museli v dôsledku vyhostenia svojich rodičov, ktorí sa o ne starajú, svojich rodičov prakticky nasledovať, a teda opustiť územie Únie „v jeho celku“. Vyhostenie ich rodiča by viedlo k tomu, že by nemohli účinne požívať základné práva, ktoré im priznáva postavenie občanov Únie. [108] Nie je možné vyvrátiť, že zamietnutie povolenia na pobyt Rendónovi Marínovi v Španielsku [109] a vyhostenie CS zo Spojeného kráľovstva by bolo v rozpore s potrebným účinkom občianstva Únie, ktoré majú tieto deti. Preto, ako to správne uviedla Komisia, predmetné situácie sú výnimočnými situáciami v zmysle judikatúry potvrdzujúcej rozsudok Ruiz Zambrano. [110]

122. Vzhľadom na túto judikatúru sa preto domnievam, že tieto situácie spadajú do pôsobnosti práva Únie.

b) O dodržiavaní, zo strany vnútroštátnej právnej úpravy, práva na pobyt občanov Únie

123. Súdny dvor uviedol, že právo Únie nepriznáva štátnym príslušníkom tretieho štátu nijaké samostatné právo. Prípadné práva, ktoré sú im priznané ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa občianstva Únie, nie sú priamymi právami, ale sú právami odvodenými od vykonania slobody pohybu občanom Únie. [111] Odvodené práva na pobyt teda existujú v zásade iba tam, kde je to potrebné na

103 — Rozsudky Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 67), Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71), Ymeraga a i. (C-87/12, EU:C:2013:291, bod 36), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32). Pán Dereci bol tureckým štátnym príslušníkom, ktorého manželka a tri deti boli rakúskymi štátnymi príslušníkmi a po celý čas sa zdržiavali v Rakúsku, kde chcel spolu s nimi žiť. V tejto situácii nebolo trom deťom a ani manželke umožnené požívať podstatu ich práv, pretože na rozdiel od prípadu vo veci, ktorá viedla k rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), existencia týchto detí nebola závislá od ich otca a mohli sa teda zdržiavať v Rakúsku.

104 — Pozri bod 106 týchto návrhov.

105 — Rozsudky Micheletti a i. (C-369/90, EU:C:1992:295, bod 29) a Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 39).

106 — Rozsudky Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 21), ako aj Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 21). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tizzano vo veci Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:307, body 47 až 52).

107 — Pozri body 107 až 122 týchto návrhov. To, že nevyužili svoje právo voľného pohybu a pobytu na území Únie, neznamená, že ako občania Únie toto právo nemajú.

108 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 67), Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71), Ymeraga a i. (C-87/12, EU:C:2013:291, bod 36), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32).

109 — Je nepravdepodobné, ako to tvrdia viaceré členské štáty, vedľajší účastníci konania, že by Rendón Marín a jeho dve deti vycestovali do Poľska, členského štátu, ktorého štátnu príslušnosť má jeho dcéra. Rendón Marín na pojednávaní tvrdil, že nemá väzby s matkou svojej dcéry (ktorá sa, podľa jeho informácií, nezdržiava v Poľsku) a že nehovorí po poľsky.

110 — C-34/09, EU:C:2011:124. Pozri v tomto zmysle rozsudky Dereci a i. (C-256/11, EU:C:2011:734, bod 67), Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, bod 71), Ymeraga a i. (C-87/12, EU:C:2013:291, bod 36), ako aj Alokpa a Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:645, bod 32).

111 — Pozri v tomto zmysle rozsudok O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 36 a citovaná judikatúra).

zabezpečenie toho, aby občania Únie mohli účinne vykonávať svoje práva na voľný pohyb a pobyt.[112] Podľa judikatúry Súdneho dvora ochrana odvodeného práva rodičov detí je nevyhnutná vtedy, keď hrozí „znemožnenie účinného požívania základných práv“, ktoré im priznáva postavenie občanov Únie.

124. Pre CS, ako aj pre Komisiu, ktorá to uviedla vo svojich písomných pripomienkach, podstatnou otázkou v predmetnej veci je, či právo dieťaťa, občana Únie, nemať povinnosť opustiť Úniu, ktoré vyplýva priamo z článku 20 ZFEÚ, je absolútne alebo či je členský štát oprávnený zvážiť primárne právo Únie a svoj vlastný záujem na vyhostení štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorého správanie z hľadiska vnútroštátneho práva odôvodňuje jeho vyhostenie do tretieho štátu.

125. S cieľom analyzovať túto otázky by som sa rád vrátil k podobnosti riešení, ktoré boli navrhnuté v rozsudkoch Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).[113]

126. Spojitosť medzi situáciou pána Rottmanna, ktorá by mohla spôsobiť „stratu postavenia priznaného článkom [20 ZFEÚ] a práv s tým spojených“[114], a detí Ruiza Zambrana, ktorá by ich mohla zbaviť „účinného požívania podstaty práv, ktoré im vyplývajú z ich statusu občana Únie“[115], nie je zjavne náhodná.[116] Stačí sa pozrieť na to, že bod 42 uvedeného rozsudku Ruiz Zambrano je založený na bode 42 uvedeného rozsudku Rottmann. V každom prípade tieto dva pojmy majú podobný význam.

127. Rád by som túto myšlienku spresnil.

128. Pojem „podstata práv“ použitý Súdnym dvorom jednoznačne pripomína pojem „podstatný obsah práv“, osobitne základných práv,[117] ktorý nachádzame v ústavných tradíciách členských štátov,[118] ako aj v práve Únie.[119] Právo Únie v článku 52 ods. 1 Charty, tak ako ju vykladá Súdny dvor, pripúšťa, že výkon práv a slobôd môže byť obmedzený, ak je takéto obmedzenie stanovené zákonom, rešpektuje podstatu týchto práv a slobôd, je dodržaná zásada proporcionality, je nevyhnutné a skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

112 — Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston v spojených veciach O. a i. (C-456/12 a C-457/12, EU:C:2013:842, bod 49).

113 — Pozri bod 114 týchto návrhov.

114 — Rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, bod 42).

115 — Rozsudok Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124, bod 42).

116 — Pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veciach Zambrano (C-34/09, EU:C:2010:560, bod 95).

117 — Pokiaľ ide o tento pojem, ktorý pochádza z nemeckého práva, pozri najmä HÄBERLE, P.: *Die Wesensgehaltsgarantie des Art. 19 Abs. 2 GG*. 3. vyd., C.F. Müller, Karlsruhe, 1983, a SCHNEIDER, L.: *Der Schutz des Wesensgehalts von Grundrechten nach Art. 19 Abs. 2 GG*. Duncker & Humblot, Berlin, 1983. V poľskej právnej vede pozri, pokiaľ ide o analýzu pojmu „istota praw i wolności“ uvedenom v článku 33 ods. 3 poľskej ústavy, WOJTYCZEK, K.: *Granice ingerencji ustawodawczej w sferę ochrony praw człowieka w Konstytucji RP*. Kraków, 1999, s. 203 – 214, a ŁABNO, A.: Ograniczenia wolności i praw człowieka na podstawie art. 31 Konstytucji III RP. *In: Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*. Ed. Banaszak, B., Preisner, A., Warszawa, 2002, s. 693 – 709. V španielskej právnej vede pozri najmä DE OTTO, I., *La regulación del ejercicio de los derechos fundamentales. La garantía de su contenido esencial en el artículo 53.1 de la Constitución*, Obras Completas, Univerzita v Oviede a centrum politických a ústavných vied, 2010, s. 1471; CRUZ VILLALÓN, P.: *La curiosidad del jurista persa, y otros estudios sobre la Constitución*, In: Derechos Fundamentales y Legislación (1991) CEPC, 2. vyd., Madrid, 2006, a JIMÉNEZ CAMPO, J.: *Derechos fundamentales. Concepto y garantías*, 1999, vyd. Trotta, 1999.

118 — Pozri článok 4 ods. 4 českej charty základných práv, článok 8 ods. 2 maďarskej ústavy, článok 31 ods. 3 poľskej ústavy, článok 18 ods. 3 portugalskej ústavy, článok 49 ods. 2 rumunskej ústavy a článok 13 ods. 4 slovenskej ústavy.

119 — Pozri najmä rozsudok Volker und Markus Schecke a Eifert (C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 50). Pozri tiež WRÓBEL, A.: Art. 52. In: *Karta Praw podstawowych Unii Europejskiej. Komenstarz*. Wróbel, A., vyd., Wydawnictwo C.H. Beck, 2013, s. 1343 – 1384 a osobitne s. 1352.

129. Je možné tvrdiť, že rešpektovanie zásady proporcionality, ktorá je súčasťou preskúmania obmedzení výkonu základných práv,[120] v kontexte relatívneho ponímania rešpektovania podstatného obsahu základných práv,[121] ako aj dodržiavanie tejto zásady musí byť skúmané vzhľadom na prípadné obmedzenia práv spojených so základným postavením občana Únie, medzi ktoré patrí právo voľného pohybu a pobytu na území členských štátov. Podľa článku 45 ods. 1 Charty „má každý občan Únie právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov“.

130. V prípade, že takýto prístup akceptujeme, je potrebné povedať, že rešpektovanie podstaty práv, ktoré priznáva základné postavenie občana Únie, pôsobí „ako posledná a neprekročiteľná hranica každého prípadného obmedzenia výkonu takých práv“, teda ako „hranica hraníc“.[122] Nerešpektovanie podstaty práv priznaných občanovi Únie vedie v konečnom dôsledku k tomu, že predmetné základné právo je „ako také nerozpoznateľné“, a vtedy teda nemožno hovoriť o „obmedzení“ výkonu práva, ale jedine o jeho „zrušení“[123]. Napokon strata občianstva Únie (v prípade pána Rottmanna v dôsledku administratívnej straty občianstva členského štátu) a znemožnenie účinného požívania základných práv spojených s postavením občana Únie (v prípade detí Ruiza Zambrana v dôsledku „faktickej“ povinnosti jeho detí opustiť územie Únie) majú rovnaké závažne dôsledky na právo na pobyt občanov Únie. Či už ide o konečný stav alebo dlhodobý dôsledok,[124] toto právo je v *zásade* zbavené svojho podstatného obsahu, konkrétne slobody pobytu na území Únie. V konečnom dôsledku je potrebné určiť, či je toto obmedzenie primerané, pričom v opačnom prípade treba vychádzať z toho, že došlo k narušeniu hranice, ktorú Charta stanovila pre každé prípadné obmedzenie základných práv, teda podstaty týchto práv.[125]

131. Je tiež možné tvrdiť, že pojem „podstata práv“ použitý Súdnym dvorom nevyjadruje nevyhnutne „podstatný obsah práv“, na ktorý odkazuje článok 52 ods. 1 Charty.[126] Aj keď dospejeme k záveru, že tieto dva pojmy nie sú zhodné,[127] keďže predmetné vnútroštátne opatrenia zahŕňajú obmedzenie práva na pobyt občana Únie, je potrebné posúdiť ich proporcionalitu, ak sa dotknutý členský štát odvolá na výhradu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

120 — Pokiaľ ide o definitívny zákaz volebného práva v súvislosti s odsúdením za trestný čin, pozri rozsudok Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:648, body 46 až 48). Pokiaľ ide o obmedzenie vlastníckeho práva, pozri rozsudky Hauer (44/79, EU:C:1979:290, body 23 a 30), Schräder HS Kraftfutter (265/87, EU:C:1989:303, bod 15), Standley a i. (C-293/97, EU:C:1999:215, bod 54), ako aj Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 355).

121 — Naopak, podľa absolútneho ponímania záruk podstatného obsahu základných práv, tento obsah nemožno v žiadnom prípade obmedziť. O relatívnom a absolútnom ponímaní podstatného obsahu základných práv pozri najmä ALEXY, R.: *A Theory of Constitutional Principles*. Oxford, 2010, s. 192 – 196. Poľská právna veda tvrdí, že v každom prípade určenie podstatného obsahu práv možno vykonať len v konkrétnom prípade. Pozri ŁABNO, A.: Ograniczenia wolności i praw człowieka na podstawie art. 31 Konstytucji III RP. In: *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*. Ed. Banaszak, B., Preisner, A., Warszawa, 2002, s. 708.

122 — Pozri analogicky návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:363, body 115 a 116). Pokiaľ ide o tento pojem, ktorý pochádza z nemeckého práva, pozri najmä HÄBERLE, P.: c. d. a SCHNEIDER, L.: c. d. V španielskej právnej vede pozri najmä DE OTTO, I.: c. d., s. 1471.

123 — Tamže.

124 — V prípade maloletých detí môže obmedzenie práva na pobyt trvať niekoľko rokov, kým nedosiahnu dostatočný vek na to, aby mohli toto právo vykonávať nezávisle od svojich rodičov.

125 — Pozri analogicky návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:363, body 115 a 116). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Schrems (C-362/14, EU:C:2015:627, body 175 až 177 a 185).

126 — Pokiaľ ide o terminológiu, ktorú používa Súdny dvor v rozsudku Ruiz Zambrano a normotvorca Únie v Charte, pozri napríklad španielske znenie [*la esencia de los derechosde los derechos (vinculados al estatuto de ciudadano de la Unión)/el contenido esencial de esos derechos (y libertades)*], nemecké znenie [*der Kernbestand der Rechte, (die der Unionsbürgerstatus verleiht)/der Wesensgehalt dieser Rechte und Freiheiten*], anglické znenie [the substance of the rights (attaching to the status of European Union citizen)/the essence of those rights (and freedoms)], talianske znenie [dei diritti connessi (allo status di cittadino dell'Unione)/il contenuto essenzialedi detti diritti (e libertà)] a poľské znenie [*istota praw (związanych ze statusem obywatela Unii)/istota praw i wolności (uznanych w Karcie)*].

127 — Dodávam však, že Súdny dvor v rámci preskúmania primeranosti obmedzení vlastníckeho práva použil pojem „samotná podstata práva“. O obmedzení vlastníckeho práva pozri rozsudky Hauer (44/79, EU:C:1979:290, body 23 a 30), Schräder HS Kraftfutter (265/87, EU:C:1989:303, bod 15), Standley a i. (C-293/97, EU:C:1999:215, bod 54), ako aj Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 355).

132. Je to práve otázka analýzy zásady proporcionality, ktorá priniesla významný rozdiel v spôsobe, akým Súdny dvor preskúmal tieto dve právne veci. Vo veci, ktorá bola predmetom rozsudku Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104), mal Súdny dvor preskúmať, či odôvodnenie rozhodnutia o odňatí štátneho občianstva z dôvodu podvodu, na ktoré sa odvolávali viaceré vlády, bolo dôvodom všeobecného záujmu, vrátane verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti. Vo veci, ktorá bola predmetom rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), sa belgická vláda neodvolala na všeobecný záujem a ani na verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť. Ruiz Zambrano nepredstavoval nebezpečenstvo pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť v Belgicku.[128] Inými slovami Súdnemu dvoru bola predložená len otázka, či je nevyhnutné uznať Ruizovi Zambranovi najmä právo na pobyt a belgická vláda neodkazovala na výhradu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti. Súdny dvor preto neposudzoval vnútroštátne opatrenie v rámci zásady proporcionality. Skutočnosť, že Súdny dvor neskúmal primeranosť vnútroštátneho opatrenia v uvedenej veci však nevylučuje, že takéto preskúmanie môže byť relevantné za iných okolností.[129]

133. V každom prípade vo veci pána Rottmanna, kde išlo o odňatie jeho nemeckého štátneho občianstva a teda definitívnu stratu občianstva Únie, Súdny dvor pripustil, že prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či rozhodnutie o odňatí rešpektuje zásadu proporcionality, pokiaľ ide o následky, ktoré predstavuje pre situáciu dotknutej osoby vo vzťahu k právu Únie.[130] Takáto analýza zásady proporcionality v rámci výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti by bola relevantná aj vo vzťahu k situáciám v daných právnych veciach. V tejto súvislosti poznamenávam, že Súdny dvor rozhodol, že „vzhľadom na dôležitosť, akú pripisuje primárne právo statusu občanov Únie, je potrebné pri skúmaní rozhodnutia o odňatí štátneho občianstva zohľadniť prípadné dôsledky, ktoré toto rozhodnutie má pre dotknutú osobu a prípadne pre členov jej rodiny, pokiaľ ide o stratu práv, ktoré má každý občan Únie“.[131]

134. V tejto časti sa budem venovať otázke týkajúcej sa následkov trestných činov spáchaných v minulosti na priznanie odvodeného práva na pobyt Rendónovi Marínovi a CS, v rámci ktorej budem analyzovať výhradu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, na ktorú sa odvoláva Spojené kráľovstvo, po tom, ako rozanalyzujem význam tohto pojmu.

5. O možnosti zaviesť obmedzenia týkajúce sa práva na pobyt odvodeného priamo z článku 20 ZFEÚ

135. Vláda Spojeného kráľovstva sa domnieva, že spáchanie trestného činu môže viesť k tomu, že sa na prípad neuplatní zásada stanovená v rozsudku Ruiz Zambrano[132].

136. Vzniká preto táto otázka: môže skutočnosť, že účastníci konaní vo veci samej spáchali v minulosti trestný čin, spochybniť priznanie odvodeného práva na pobyt, ktoré tieto osoby odvodzujú z kritéria účinku „znemožnenia účinného požívania základných práv vyplývajúcich zo statusu občana“ ich detí?

137. Nemyslím si to.

128 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Carpenter (C-60/00, EU:C:2002:434, bod 44).

129 — Pozri v tomto zmysle LENAERTS, K.: „Civis Europaeus Sum“: from the Cross-border Link to the Status of Citizen of the Union. In: *Constitutionalising the EU Judicial System: Essays in Honour of Pernilla Lindh*. CARDONNEL, P., ROSAS, A. a WAHL, N. (ed.), Hart, Oxford, 2012, s. 213 – 232.

130 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Rottmann (C-135/08, EU:C:2010:104, body 54 a 55).

131 — Tamže (bod 56).

132 — C-34/09, EU:C:2011:124.

138. Zastávam názor, že samotná skutočnosť, že osoba spáchala v minulosti trestný čin, nemôže odôvodniť vnútroštátne rozhodnutie v konaniach vo veci samej a ani spochybniť kritérium „znemožnenia účinného požívania základných práv vyplývajúcich z postavenia občana“ bez toho, aby vnútroštátny súd preveril, či tieto rozhodnutia rešpektujú zásadu proporcionality, najmä pokiaľ ide o ich dôsledky na situáciu Rendóna Marína a CS a ich detí, občanov Únie, vo vzťahu k právu Únie. [133]

139. V tejto súvislosti posúdim najskôr význam pojmov „verejný poriadok“ alebo „verejná bezpečnosť“ vo vzťahu k predmetným vnútroštátnym rozhodnutiam, ktoré majú za následok „znemožnenie účinného požívania základných práv vyplývajúcich z postavenia občana Únie“. Na základe tohto posúdenia potom preskúmam odôvodnenie, ktoré uviedlo Spojené kráľovstvo pri odvolaní sa na výhradu založenú na týchto pojmoch.

a) Význam pojmu verejný poriadok a pojmu verejná bezpečnosť vo vzťahu k právu na pobyt vyplývajúcemu z článku 20 ZFEÚ

140. Po prvé je potrebné uviesť, že Súdny dvor vo svojom rozsudku Ruiz Zambrano [134], ako aj v neskoršej judikatúre, ktorá potvrdila tento rozsudok, podal obšírny výklad článku 20 ZFEÚ, ktorý je koherentný so základnou povahou postavenia občana Únie. Výnimočné zavedenie určitých výnimiek vo výnimočných situáciách súvisiacich s ochranou verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti je preto relevantné.

141. Po druhé je potrebné uviesť, že právomoc Únie v oblasti voľného pohybu osôb nemá vplyv na možnosť členských štátov odvolávať sa na výnimku súvisiacu najmä s ochranou verejného poriadku a zachovaním vnútornej bezpečnosti. V tejto súvislosti Súdny dvor vo svojom rozsudku Van Duyn [135] uviedol, že „osobitné okolnosti, ktoré by mohli odôvodňovať odvolanie sa na pojem verejného poriadku, môžu byť v jednotlivých krajinách a v závislosti od obdobia odlišné, a preto je v tejto oblasti potrebné priznať príslušným vnútroštátnym orgánom určitý priestor pre voľnú úvahu v rámci Zmluvou stanovených hraníc“. [136] Členské štáty sú teda najpovolanejšími na posúdenie nebezpečenstva hrozby pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť na ich území.

142. Treba pritom pripomenúť, že pri zdôvodňovaní výnimky zo základnej zásady voľného pohybu osôb odvolaním sa na pojmy „verejný poriadok“ a „verejná bezpečnosť“ je potrebné tieto pojmy vykladať reštriktívne tak, aby ich rozsah členské štáty nemohli určovať jednostranne bez kontroly inštitúcií Únie [137] Inými slovami diskrečná právomoc členských štátov neznamená vylúčenie kontroly zo strany Súdneho dvora, ktorý má právomoc dohliadať na dodržiavanie základného práva, akým je právo zdržiavať sa na území členského štátu. Súdny dvor konkrétne rozhodol, že „postavenie občana Únie“ vyžaduje, aby bol výklad výnimiek „veľmi reštriktívny“. [138]

143. V tomto kontexte majú členské štáty, v súlade so zásadou lojálnej spolupráce, [139] povinnosť vykonávať svoju právomoc v oblasti zachovania verejného poriadku a verejnej bezpečnosti tak, aby nebol narušený plný účinok ustanovení Zmlúv. Súdny dvor rozhodol, že „odôvodnenosť opatrení majúcich za cieľ ochranu verejného poriadku musí byť posúdená s ohľadom na všetky pravidlá práva

133 — Pozri bod 130 týchto návrhov.

134 — C-34/09, EU:C:2011:124.

135 — 41/74, EU:C.1974:133.

136 — O zásade reštriktívneho výkladu ochranných klauzúl v práve Únie pozri rozsudok van Duyn (41/74, EU:C:1974:133, bod 18).

137 — Pozri najmä rozsudky van Duyn (41/74, EU:C:1974:133, bod 18), Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34, bod 6), Rutili (36/75, EU:C:1975:137, bod 27), Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 33), Calfa (C-348/96, EU:C:1999:6, bod 23), Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, body 64 a 65), Komisia/Španielsko (C-503/03, EU:C:2006:74, bod 45), Komisia/Nemecko (C-441/02, EU:C:2006:253, bod 34), ako aj Komisia/Holandsko (C-50/06, EU:C:2007:325, bod 42).

138 — Rozsudok Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 53). Tento prístup judikatúry zapadal do rámca smernice 2004/38, ktorej odôvodnenie 1 uvádza, že právo voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov je „základným a individuálnym právom“ každého občana Únie, ktoré mu priznáva občianstvo Únie.

139 — Pozri článok 4 ods. 3 ZEÚ.

[Únie], ktorých cieľom je na jednej strane obmedziť voľnosť konania členských štátov v týchto veciach a na druhej strane zabezpečiť ochranu práv osôb, ktoré spadajú pod dané obmedzujúce opatrenia“.[140] Prílišné alebo samovoľné používanie výhrad verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti vo vzťahu k občanom Únie by mohlo predstavovať riziko, že ich práva budú zbavené potrebného účinku, najmä pokiaľ ide o práva voľného pohybu a pobytu.[141]

144. Po tretie v judikatúre týkajúcej sa situácie občanov Únie, ktorí boli odsúdení za trestné činy,[142] Súdny dvor spresnil konštitutívne prvky výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti. Tieto konštitutívne kritériá predstavovali základný dôvod pre výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti stanovené v smernici 2004/38. Táto smernica upravuje teda obmedzenia najmä slobody voľného pohybu a pobytu, pričom tým potvrdzuje judikatúru Súdneho dvora.

145. Keďže sa však smernica 2004/38 neuplatňuje na predmetné situácie v konaniach vo veci samej,[143] osobitne vo veci CS, vzniká nasledujúca otázka.

146. Nakoľko je relevantná judikatúra, týkajúca sa opatrení vyhostenia štátneho príslušníka členského štátu, ak osoba odsúdená za trestné činy sama nie je občanom Únie, ale občanom tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom tohto občana Únie?

147. Myslím si, že táto judikatúra je relevantná pre predmetné právne veci, vzhľadom na ich okolnosti a to z nižšie uvedených dôvodov.

148. Po prvé, ako som uviedol, smernica 2004/38 obsahuje kritériá, ktoré rozpracovala judikatúra, najmä pokiaľ ide o obmedzenia práva na pobyt z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

149. Po druhé tieto kritériá sú v zmysle článku 27 ods. 1 smernice 2004/38 uplatniteľné nielen na občana Únie, ktorý sa zdržiava v inom členskom štáte, než v štáte jeho štátnej príslušnosti, ale tiež na jeho rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.

150. Rendón Marín[144] a CS, samozrejme, nemôžu založiť svoje odvodené právo na pobyt na smernici 2004/38[145]. Naopak, tieto práva vyplývajú zo skutočnosti, že každý z nich je rodičom dieťaťa, občana Únie, o ktoré sa stará, keďže ich vyhostenie by vo vzťahu k ich deťom viedlo k znemožneniu „účinného požívania podstaty ich práv“ ako občanov Únie v zmysle rozsudku Ruiz Zambrano[146].

151. Nevidím preto dôvod, prečo by sa judikatúra, týkajúca sa opatrení vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny odsúdeného za trestné činy, nemala na nich tiež analogicky uplatňovať, keďže ich situácia spadá do pôsobnosti práva Únie.

140 — Rozsudky Rutili (36/75, EU:C:1975:137, bod 51) a Oteiza Olazabal (C-100/01, EU:C:2002:712, bod 30).

141 — Pozri v tomto zmysle NÉRAUDAU-D'UNIENVILLE, E.: *Ordre public et droit des étrangers en Europe. La notion d'ordre public en droit des étrangers à l'aune de la construction européenne*. Bruylant, 2006, s. 424.

142 — Pozri najmä rozsudky van Duyn (41/74, EU:C:1974:133), Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34), Rutili (36/75, EU:C:1975:137), Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172), Calfa (C-348/96, EU:C:1999:6), Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262), Komisia/Španielsko (C-503/03, EU:C:2006:74), Komisia/Španielsko (C-441/02, EU:C:2006:253), ako aj Komisia/Holandsko (C-50/06, EU:C:2007:325).

143 — Pokiaľ ide o Rendóna Marína, odvolávam sa, samozrejme, na jeho situáciu vo vzťahu k jeho synovi, španielskemu štátnemu príslušníkovi. Pripomínam, že pokiaľ ide o jeho dcéru, poľskú štátnu príslušníčku, dospel som k záveru, že jej situácia spadá do pôsobnosti smernice 2004/38. V každom prípade. Ak by sa aj vnútroštátny súd domnieval, že Rendón Marín a jeho dcéra nespĺňajú podmienky stanovené touto smernicou (pozri bod 106 týchto návrhov), analýza podaná v bode 146 a nasl. týchto návrhov sa tiež uplatní na situáciu Rendóna Marína a jeho dvoch detí.

144 — V prípade, ak by sa smernica 2004/38 neuplatnila. Pozri bod 106 týchto návrhov.

145 — Pozri článok 3 ods. 1 smernice 2004/38.

146 — C-34/09, EU:C:2011:124.

152. Naopak, domnievať sa, že táto judikatúra sa neuplatní na prípady Rendóna Marína a CS, by podľa môjho názoru viedlo k nekoherentnému prístupu pri posudzovaní odvodených práv na pobyt, a to podľa toho, či je založené na smernici 2004/38, alebo na článku 20 ZFEÚ, tak ako ho vykladá rozsudok Ruiz Zambrano [147]. Je teda prijateľné, aby boli obmedzenia takéhoto odvodeného práva na pobyt z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti rozdielne v závislosti od toho, či sa toto právo zakladá na primárnom alebo sekundárnom práve?

153. Myslím si, že situácia Rendóna Marína je dokonalým obrazom takejto inkoherencie. Ako správne podotkla Komisia, v tejto situácii je koherentný prístup osobitne potrebný, keďže každé z dvoch detí má inú štátnu príslušnosť a smernica 2004/38 sa vzťahuje iba na jedno z nich, a tým aj na odvodené právo na pobyt ich otca.

154. Je možné pripustiť takýto nekoherentný prístup?

155. Môžeme pripustiť výklad výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, ktorý by umožnil rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o stupeň ochrany proti opatreniam vyhostenia maloletých občanov Únie a ich rodičov, občanov tretieho štátu, v závislosti od členského štátu, ktorého štátnu príslušnosť majú?

156. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy som presvedčený, že je relevantné analogicky uplatniť judikatúru týkajúcu sa opatrení vyhostenia prijatých voči štátnym príslušníkom členského štátu, ktorí boli odsúdení za trestné činy, tiež na opatrenia vyhostenia prijaté voči rodičom občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny, ktorí boli tiež odsúdení za trestné činy, v rámci odvodeného práva na pobyt, ktoré si títo rodičia uplatňujú na základe judikatúry vyplývajúcej z rozsudku Ruiz Zambrano [148].

157. V tejto súvislosti Komisia správne podotýka, že záruky uvedené v smernici 2004/38 by prinajmenšom mali byť minimálnou normou, ktorú treba rešpektovať pokiaľ, ako je to v danom prípade, je štátny príslušník tretej krajiny rodičom občana Únie, ktorý požíva, v súlade s rozsudkom Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), právo na pobyt v Únii. Dodáva tiež, že záruky a zásady, ktoré sú potvrdené v článkoch 27 a 28 smernice 2004/38 len podrobným spôsobom vyjadrujú to, čo zahŕňa zásada proporcionality, z ktorej vychádzajú. Tieto záruky sú podľa nej tiež explicitne vyjadrené v článku 21 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorého každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, rešpektujúc obmedzenia a podmienky stanovené v Zmluvách a v predpisoch prijatých na ich vykonanie.

158. Zdá sa mi logické preniesť analýzu, vykonanú v bodoch 93 a 104 týchto návrhov, týkajúcu sa situácie Rendóna Marína a jeho dcéry, ktorá je poľskou štátnou príslušníčkou, na posúdenie situácie vo vzťahu k jeho synovi, ktorý je španielskym štátnym príslušníkom alebo, prípadne, na jeho obidve deti v prípade, že by vnútroštátny súd po overení dospel k názoru, že jeho dcéra, ktorá je poľskou štátnou príslušníčkou, nespĺňa podmienky stanovené smernicou 2004/38.

159. Zostáva ešte analyzovať odôvodnenia rozhodnutia o vyhostení, ktoré uviedlo Spojené kráľovstvo.

147 — C-34/09, EU:C:2011:124.

148 — C-34/09, EU:C:2011:124.

b) Analýza výhrady verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti uvedenej vládou Spojeného kráľovstva

160. Je potrebné pripomenúť, že odlišne od situácie vo veci, ktorá bola predmetom rozsudku Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), kde sa belgická vláda neodvolala na výhradu verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, v danej veci Spojené kráľovstvo takúto výhradu uvádza. Súdny dvor ju teda musí preskúmať.

161. Vláda Spojeného kráľovstva vo svojich pripomienkach uvádza, že rozhodnutie o vyhostení CS z dôvodu závažného protiprávneho konania zodpovedá dôvodu verejného poriadku, keďže jej konanie predstavuje zjavnú hrozbu pre zákonom chránený záujem tohto členského štátu, konkrétne zachovanie sociálnej súdržnosti a spoločenských hodnôt. Vláda Spojeného kráľovstva uviedla, že Court of Appeal (odvolací súd) v danom prípade uznal závažnosť činu spáchaného CS. [149]

162. Po prvé, pokiaľ ide o dotknutú právnu úpravu vnútroštátny súd uvádza, že v zmysle tejto právnej úpravy musí minister vnútra vydať rozhodnutie o vyhostení voči osobe, ktorá nie je britským štátnym príslušníkom a ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu a bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvanásť mesiacov [150], s výnimkou prípadu, kedy by sa týmto opatrením „porušili práva odsúdeného páchateľa, ktoré mu vyplývajú zo Zmlúv Únie“.

163. Zdá sa, že táto právna úprava vytvára systematickú a automatickú väzbu medzi odsúdením dotknutej osoby za trestné činy a opatrením vyhostenia, ktoré sa voči nej uplatní alebo že v každom prípade existuje prezumpcia, podľa ktorej dotknutý štátny príslušník musí byť vyhostený zo Spojeného kráľovstva, čo vylučuje zváženie daných oprávnených záujmov a zohľadnenie okolností prípadu.

164. Pokiaľ ide po druhé o správanie sa CS, menovaná bola uznaná vinnou, ako to vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, zo spáchania závažného trestného činu, za ktorý bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov.

165. V tejto súvislosti, vzhľadom na to, že sa predmetné rozhodnutie o vyhostení týka štátneho príslušníka tretej krajiny, rodiča maloletého občana Únie a vedie k znemožneniu účinného požívania podstaty práv, ktoré mu vyplývajú z jeho postavenia občana Únie, odsúdenie na trest v trvaní jedného roka na základe danej právnej úpravy nemôže viesť k prijatiu rozhodnutia o vyhostení v súlade s dotknutou právnou úpravou bez toho, „aby sa citlivo zvážili jednotlivé oprávnené záujmy, o ktoré v danom prípade ide“ [151].

166. Skutočnosti opísané v nasledujúcich bodoch musí zohľadniť príslušný vnútroštátny orgán v rámci takéhoto posudzovania a či sa tak stalo, prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

167. Po prvé z judikatúry vyplýva, [152] že v zásade nie je možné vyhostiť štátneho príslušníka členského štátu alebo jeho rodinného príslušníka len z dôvodu, že bol odsúdený za trestný čin. [153] Opatrenie vyhostenia musí byť založené na individuálnom posúdení konkrétneho prípadu. Správanie sa dotknutej osoby musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre základný záujem

149 — Podľa tejto judikatúry, a ako to vyplýva zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, bola situácia CS ako matky, ktorá sa stará o maloleté dieťa, zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť, bez ktorej by bola „určite odsúdená na dlhší trest“.

150 — Pozri tiež bod 13 týchto návrhov.

151 — Súdny dvor uviedol, že „prináleží príslušnému vnútroštátnemu orgánu zohľadniť pri posudzovaní, kde sa nachádza rovnováha medzi oprávnenými záujmami, ak ide o osobitné právne postavenie osôb spadajúcich do pôsobnosti práva [Únie] a podstatnú povahu zásady voľného pohybu osôb“, pozri rozsudok Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 96).

152 — Rozsudky Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262), Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708), ako aj I. (C-348/09, EU:C:2012:300).

153 — Pozri tiež články 27 a 28 smernice 2004/38.

predmetnej spoločnosti.[154] Členský štát by teda mal založiť svoje prípadné rozhodnutie o vyhostení na osobnom správaní sa dotknutej osoby. Je preto podľa môjho názoru potrebné zistiť, čo na správaní CS alebo na porušení zákona, ktorého sa dopustila, môže byť vážnym dôvodom verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti,[155] alebo naliehavým dôvodom verejnej bezpečnosti, ktorý by odôvodňoval rozhodnutie o vyhostení zo Spojeného kráľovstva.[156] V prípade, ako to vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, že CS mala od roku 2005 povolenie na trvalý pobyt v Spojenom kráľovstve a jej dieťa, občan Únie, je neplnoleté, jedno z týchto kritérií by ma malo viesť pri mojej úvahe.

168. V danom prípade, vzhľadom na to, že neplnoletý občan Únie musí dočasne, ako dôsledok vyhostenia svojej matky, opustiť územie Únie, treba mu podľa mňa poskytnúť zvýšenú ochranu, ktorú zahŕňa pojem „naliehavý dôvod verejnej bezpečnosti“. Jedine tieto naliehavé dôvody verejnej bezpečnosti by mohli odôvodniť rozhodnutie o vyhostení prijaté voči CS, ak by ju, v dôsledku toho, muselo jej dieťa nasledovať.

169. Vzhľadom na stručnosť skutkového stavu uvedeného v návrhu na začatie prejudiciálneho konania je ťažké s presnosťou posúdiť na jednej strane stupeň nebezpečnosti trestného činu, ktorý spáchala CS, pre spoločnosť a na strane druhej prípadné dôsledky, ktoré by takýto trestný čin mohol mať na verejný poriadok alebo na verejnú bezpečnosť dotknutého členského štátu.

170. Pripomínam, že Súdny dvor rozhodol, že do oblasti *verejnej bezpečnosti* patrí tak vnútorná bezpečnosť členského štátu, ako aj jeho vonkajšia bezpečnosť.[157] Súdny dvor takisto rozhodol, že „dosah na fungovanie inštitúcií a podstatných verejných služieb, ako aj prežitie obyvateľstva a riziko vážneho narušenia vonkajších vzťahov alebo mierového spolužitia národov, alebo ešte dosah na vojenské záujmy, môžu ovplyvňovať verejnú bezpečnosť“[158]. Súdny dvor tiež uviedol, že boj proti kriminalite spojenej s pašovaním omamných látok v organizovanej skupine,[159] proti terorizmu[160] a proti sexuálnemu zneužívaniu detí,[161] spadajú pod pojem „verejná bezpečnosť“.

171. V tomto zmysle musí byť každá hrozba pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť členského štátu skutočná a existujúca. Riziko recidívy musí byť preto posudzované na základe vývoja správania sa dotknutej osoby.[162]

172. V rámci týchto úvah je potrebné prihliadať na základné práva, na ktorých dodržiavanie dohliada Súdny dvor, najmä na právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, tak ako ho stanovuje článok 7 Charty a článok 8 EDĽP[163], ako aj na rešpektovanie zásady proporcionality.

154 — Rozsudky Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, bod 95), Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 48), ako aj I. (C-348/09, EU:C:2012:300, bod 30).

155 — Slovné spojenie „vážne dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti“ uvedené v článku 28 ods. 2 smernice 2004/38 sa vzťahuje na „*občana Únie alebo [na] jeho rodinných príslušníkov*, bez ohľadu na štátnu príslušnosť, ktorí majú právo *trvalého pobytu* na jeho území“. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

156 — Článok 28 ods. 3 smernice 2004/38 uplatňuje tento pojem v prípade rozhodnutí o vyhostení prijatých proti maloletým občanom Únie s výnimkou prípadu, keď je vyhostenie potrebné v najlepšom záujme dieťaťa.

157 — Rozsudok Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 43 a citovaná judikatúra).

158 — Tamže (bod 44 a citovaná judikatúra).

159 — V tomto zmysle tamže (body 45 a 46).

160 — Pozri rozsudok Oteiza Olazabal (C-100/01, EU:C:2002:712).

161 — Pozri rozsudok I. (C-348/09, EU:C:2012:300).

162 — Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že pre určenie takéhoto nebezpečenstva „musí u jednotlivca existovať sklon zachovať si aj do budúcna takéto správanie, môže sa tiež stať, že len samotná skutočnosť, že sa tak v minulosti správal, napĺňa znaky takejto hrozby pre verejný poriadok“. Pozri v tomto zmysle rozsudok Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, bod 29).

163 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 50). Pozri tiež rozsudok ESĽP z 3. októbra 2014, Jeunesse v. Holandsko [VK], č. 12738/10, § 114 až 122.

173. Pri posúdení, či plánované vyhostenie je primerané sledovanému cieľu, v danom prípade ochrane verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, je potrebné zohľadniť najmä povahu a závažnosť spáchaného porušenia, dĺžku pobytu dotknutej osoby v hostiteľskom členskom štáte, jej vek,[164] jej zdravotný stav, jej rodinnú a ekonomickú situáciu, jej sociálne a kultúrne začlenenie v členskom štáte, v ktorom sa zdržiava, ako aj intenzitu jej väzieb so štátom, z ktorého pochádza.

174. V tejto súvislosti treba podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva určiť, či existujú výnimočné okolnosti odôvodňujúce záver, že vnútroštátne orgány nezvážili protichodné záujmy, osobitne záujem detí pokračovať v rodinnom živote v dotknutom štáte a že teda neochránili základné právo na rešpektovanie rodinného života, ktoré zaručuje článok 8 EDĽP,[165] najmä, ako je tomu v danej právnej veci, v prípade rozhodnutia o vyhostení. Dôsledky, ktoré môže mať takéto rozhodnutie na deti, sa musia vziať do úvahy. Pri posudzovaní záujmov, o ktoré ide, je potrebné zohľadniť najvyšší záujem detí.[166] Osobitná pozornosť musí byť venovaná ich veku, situácii v členskom štáte alebo členských štátoch a ich stupňu závislosti na ich rodičoch.[167]

175. V každom prípade, keďže Súdny dvor rozhodol, že členský štát môže na účely zachovania verejného poriadku dospieť k záveru, že trestná činnosť uvedená v bode 170 týchto návrhov predstavuje hrozbu pre spoločnosť, ktorá odôvodňuje osobitné opatrenia proti cudzincom, ktorí porušujú predmetnú právnu úpravu,[168] je potrebné dospieť k záveru, že uvedená trestná činnosť patrí pod pojem verejnej bezpečnosti, ak jej následky narúšajú verejnú bezpečnosť, overenie čoho prináleží vnútroštátnemu súdu.

c) Predbežný návrh týkajúci sa veci C-165/14

176. Článok 20 ZFEÚ vykladaný v súvislosti s rozsudkami Zhu a Chen[169] a Ruiz Zambrano[170] bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej automatické zamietnutie povolenia na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletých detí, občanov Únie, ktoré má vo výlučnej starostlivosti, z dôvodu, že má záznam v registri trestov, ak má toto zamietnutie za následok, že tieto deti musia opustiť územie Únie.

d) Predbežný návrh týkajúci sa veci C-304/14

177. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby odpovedal, že článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade bráni tomu, aby členský štát vyhostil zo svojho územia do krajiny, ktorá nie je členským štátom Únie, štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je rodičom dieťaťa, občana tohto členského štátu, ktoré má vo výlučnej starostlivosti, ak by to znemožnilo tomuto dieťaťu, občanovi Únie, účinne užívať podstatu svojich práv, ktoré má ako občan Únie. Za výnimočných okolností môže členský štát prijať takéto opatrenie za podmienky, že toto opatrenie:

— rešpektuje zásadu proporcionality a je založené na osobnom správaní tohto štátneho príslušníka, ktoré musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre základný záujem spoločnosti a

164 — Pokiaľ ide o občana Únie, ktorý strávil legálne veľkú časť, ak nie celé detstvo a mladosť v hostiteľskom členskom štáte, je potrebné predložiť veľmi dôležité dôvody na odôvodnenie opatrenia vyhostenia. Pozri rozsudok Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 53) a v tomto zmysle najmä rozsudok ESĽP, Maslov v. Rakúsko [VK], č. 1638/03, § 61 a nasl., ESĽP 2008.

165 — Pozri tiež rozsudok ESĽP z 3. októbra 2014, Jeunesse v. Holandsko [VK], č. 12738/10, § 118.

166 — Tamže, § 118. Pozri tiež rozsudok ESĽP, Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko, [VK], č. 41615/07, § 135, ESĽP 2010, a rozsudok ESĽP, X. v. Lotyšsko [VK], č. 27853/09, § 96, ESĽP 2013.

167 — Tamže, § 118. Pozri tiež rozsudok ESĽP z 1. decembra 2005,Tuquabo-Tekle a iní v. Holandsko, č. 60665/00, § 44.

168 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 54).

169 — C-200/02, EU:C:2004:639.

170 — C-34/09, EU:C:2011:124.

— je založené na závažných dôvodoch verejnej bezpečnosti.

178. Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby posúdil, či vo veci, ktorú prejednáva, ide o takýto prípad.

VI – **Návrh**

179. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položili Tribunal Supremo (Najvyšší súd) a Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) London [Vyšší súd (imigračný a azylový senát) Londýn] takto.

Vo veci C-165/14:

Článok 21 ZFEÚ a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej automatické zamietnutie povolenia na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletého dieťaťa, občana Únie, o ktoré sa stará a s ktorým býva v hostiteľskom členskom štáte, ak má záznam v registri trestov.

Článok 20 ZFEÚ vykladaný v súvislosti s rozsudkami Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639) a Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124) bráni tejto vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej automatické zamietnutie povolenia na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodičom maloletých detí, občanov Únie, ktoré má vo výlučnej starostlivosti, z dôvodu, že má záznam v registri trestov, ak má toto zamietnutie za následok, že tieto deti musia opustiť územie Európskej únie.

Vo veci C-304/2014:

Článok 20 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade bráni tomu, aby členský štát vyhostil zo svojho územia do krajiny, ktorá nie je členským štátom Európskej únie, štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je rodičom dieťaťa, občana tohto členského štátu, ktoré má vo výlučnej starostlivosti, ak by to znemožnilo tomuto dieťaťu, občanovi Únie, účinne užívať podstatu svojich práv, ktoré má ako občan Únie. Za výnimočných okolností môže členský štát prijať takéto opatrenie za podmienky, že toto opatrenie:

— rešpektuje zásadu proporcionality a je založené na osobnom správaní tohto štátneho príslušníka, ktoré musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu pre základný záujem spoločnosti a

— je založené na závažných dôvodoch verejnej bezpečnosti.

Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby posúdil, či vo veci, ktorú prejednáva, ide o takýto prípad.